

KIT EDUCAȚIONAL: EDUCAȚIE PENTRU PREVENIREA TRAFICULUI DE PERSOANE

Agenția Împreună - 2019

Autori: Raluca Tomșa, Cami Dumitru

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE ȘI RECOMANDĂRI	2
SESIUNEA 1	9
SESIUNEA 2	27
SESIUNEA 3	44
SESIUNEA 4	62
SESIUNEA 5	80
SESIUNEA 6	97
SESIUNEA 7	110

Cuvânt înainte și recomandări

Despre traficul de persoane

Traficul de persoane este un fenomen mult prea răspândit pentru o umanitate care, deși a ajuns la un progres tehnologic incredibil, uită adesea să pună omul cu demnitatea și drepturile lui în centrul tuturor lucrurilor.

Amplizarea fenomenului de trafic de persoane este cauzată de profiturile uriașe ce pot fi dobândite de pe urma victimelor și riscurile relativ mici la care se expun traficanții. Rapoarte realizate de diferite organizații și în diferite momente de timp avansează cifre care surprind un fenomen dificil de estimat din cauza aspectului infrațional transnațional, intereselor financiare imense, precum și a stigmei care decurge din statutul de a fi fost victima traficului de persoane. Organizația Internațională a Muncii estimează că există un număr de **peste 40 de milioane de victime ale traficului de persoane la nivel global**. Citind această cifră, nu miră pe nimeni faptul că se fac eforturi considerabile pentru identificarea și anihilarea rețelelor de traficanți, precum și pentru reintegrarea victimelor în societate. Convenții și protocoale internaționale au fost semnate pentru a asigura o anumită consecvență în tratarea problemei traficului de persoane și pentru a asigura coerența și coeziunea în lupta împotriva acestei activități din ce în ce mai dezvoltate la nivel global.

Organizațiile implicate în activitatea de combatere a traficului de persoane încearcă, pe de o parte, să scoată la lumină cât mai multe rețele de traficanți pentru

a le neutraliza și, pe de altă parte, să ajute victimele sau potențialele victime. Astfel, victimele identificate ale traficului de persoane sunt extrase din situația în care se află și sunt ajutate să se reîntoarcă la viața avută anterior sau să își construiască o nouă viață. Numărul victimelor identificate este însă mult mai mic decât numărul real al victimelor acestui fenomen.

Astfel, un rol foarte important îl capătă campaniile de informare și conștientizare prin care organizațiile care luptă împotriva acestui fenomen diseminează în societate informații despre traficul de persoane și traficanți, despre metode de racolare și exploatare pentru a se asigura că oamenii conștientizează problema și înțeleg cum se pot feri, evitând riscul de a deveni victime la rândul lor. Acest kit educațional reprezintă contribuția noastră la demersul de informare și prevenire a fenomenului de trafic de persoane.

Autorii

Cuvânt înainte

Dragi profesori,

Sunteți o parte importantă din viața copiilor pe care îi aveți la clasă și vă mulțumim pentru efortul pe care îl faceți zilnic, ajutându-i să-și învingă temerile și să depășească obstacolele.

Cu toții ne-am izbit de povești de viață încâlcite și triste: copii ai căror părinți sunt plecați pentru a le asigura un trai mai bun, copii abandonați, copii care dispar din școală doar pentru a fi înlocuiți de zvonuri despre locul în care se află și activitățile pe care le întreprind. Suntem siguri că, la fel ca și noi, ați vrea ca numărul acestor povești încâlcite să fie din ce în ce mai mic.

Din această dorință s-a născut prezentul kit educațional. Știm bine că „deținătorii” poveștilor încâlcite de viață sunt cei mai vulnerabili în fața traficantilor. Știm că toți copiii sunt ușor de indus în eroare de adulți fără scrupule, interesați doar de câștigul personal, indiferent de unde ar veni acesta. Am încercat prin acest kit să le oferim acestor copiii o șansă: **informație**. Vrem să îi informăm despre realitățile acestei activități infracționale, vrem să înțeleagă cine sunt cei susceptibili de a fi victime, cum ar putea „arăta” traficantii, vrem să recunoască dacă se află într-o situație riscantă și, cel mai important, vrem să fie capabili să acționeze pentru a se apăra.

Subiectele abordate sunt delicate și ele trebuie tratate cu respect și empatie. Este esențial să evitați deopotrivă senzaționalismul și sentimentalismul în

coordonarea discuțiilor. Obiectivele acestor activități nu țin în niciun caz de generarea unor sentimente de frică, teroare sau milă, ci de a informa și a-i ajuta pe elevi să conștientizeze existența acestui fenomen, precum și să învețe să gândească critic în raport cu informațiile sau propunerile pe care le primesc.

Știm că și dumneavoastră aveți aceleași scopuri ca și noi și de aceea vă mulțumim!

“Ar trebui ca fiecare dintre noi să fie preocupat de acest subiect, deoarece este o distrugere a fundației noastre comune, umanitatea. Fiecare comunitate ar trebui să fie preocupată de acest subiect deoarece distruge țesătura noastră socială. Fiecare companie ar trebui să fie preocupată de acest subiect deoarece denaturează piețele. Fiecare națiune ar trebui să fie preocupată de această temă deoarece pune în pericol sănătatea publică, alimentând violența și crima organizată. E vorba despre nedreptatea și caracterul inacceptabil al traficului de persoane care trebuie numit pe adevăratul său nume - sclavie modernă.”

Președintele Barack Obama, 25 septembrie 2012

Ce conține acest kit - Recomandări

Traficul de persoane poate părea un subiect neobișnuit pentru a fi discutat cu copiii. Subiectul poate fi înfricoșător, în special pentru copiii mai mici, iar profesorii și părinții pot să se simtă incomod să abordeze această conversație. Acest kit educațional a fost elaborat pentru Agenția Împreună în cadrul proiectului Fighting human trafficking in Romania finanțat de Norwegian Church Aid.

Kitul conține pe lângă suportul prezent, documente separate cu fiecare fișă de lucru (pentru a facilita multiplicarea materialului folosit la clasă). Kitul include și o serie de prezentări PowerPoint care să vină în sprijinul activității de la clasă. Vă rugăm să consultați și notele de subsol ale slide-urilor (filelor) din prezentări.

Kitul este menit să îi ajute pe profesorii care lucrează cu copii de 12-15 ani, astfel încât să transmită informația legată de fenomenul traficului de persoane. Activitățile pot fi folosite atât în clasele de IX, X, cât și VII și VIII sau alte clase cu *recomandarea ca profesorii să adapteze porțiuni din activități* în funcție de nevoile evaluate la clasă.

În acest kit se găsesc informații generale despre traficul de persoane, statistici la nivel mondial și național, elemente legate de formele de exploatare și cine anume este expus la acestea. În plus, kitul aduce informații despre traficanți și despre metodele lor de racolare, cu un accent pe metodele legate de tehnologiile moderne, precum și despre victime și poveștile lor de viață. Prezentul kit educațional nu se vrea doar o colecție de teorii și informații. El se dorește a fi un instrument flexibil, care să îi încurajeze pe copii să descopere modalități practice de a face față

încercărilor rețelelor de traficanți de a-i racola. De aceea, acest kit cuprinde exerciții, studii de caz și fișe de lucru individual, care să faciliteze îndeplinirea obiectivului mai sus menționat.

De asemenea, având în vedere că experiența altor persoane ne poate ajuta să descoperim mai ușor capcanele traficului de persoane, kitul educațional propune și o serie activități care folosesc filme și clipuri, românești și internaționale, care ilustrează problematica abordată.

Kitul este structurat pe *7 sesiuni de câte 45 de minute*, fiecare sesiune având obiective și instrumente de lucru specifice. Dacă primele două sesiuni sunt dedicate înțelegerii traficului de persoane la modul general, a implicațiilor acestuia și a magnitudinii fenomenului, a treia sesiune este focalizată asupra rolului tehnologiei în fenomenul traficului de persoane, sesiunile 4, 5 și 6 prezintă diferitele forme de exploatare (exploatare sexuală, muncă forțată respectiv cerșetorie), iar sesiunea 7 este dedicată măsurilor de protecție care pot fi luate pentru a evita posibile situații de trafic.

Fiecare activitate este descrisă prin obiectivele sale și maniera de desfășurare și, acolo unde a fost considerat necesar, au fost sugerate întrebări care să ghideze discuțiile cu elevii. Exercițiile sunt însoțite de o descriere detaliată a modului în care trebuie conduse de către profesor, precum și de o trecere în revistă a concluziilor ce pot și ar fi potrivit să fie atinse ca urmare a exercițiului. Sugestii sunt făcute și pentru discuțiile ce ar putea fi purtate ca urmare a vizionării materialelor video propuse.

Vă recomandăm să parcurgeți de mai multe ori materialul pentru a vă asigura că aveți flexibilitatea de a mări timpul alocat anumitor activități care stârnesc interesul elevilor. De exemplu cele 5 minute extra pot fi folosite de profesor pentru

a insista mai mult pe discuția unui studiu de caz sau clip sau pentru a rezuma unele concepte teoretice importante. La a doua sau a treia lectura puteți decide și dacă doriți să mai adăugați unele informații în prezentarea PowerPoint pe care noi v-am propus-o pentru activitatea respectivă.

Vă mulțumim!

SESIUNEA 1

Noțiuni generale despre traficul de ființe umane

SESIUNEA 1

Noțiuni generale despre traficul de ființe umane

Scop:

Introducerea conceptului general de „trafic de persoane”

Clarificarea miturilor existente pe această temă

Cuvinte cheie: trafic de persoane, forță, coerciție, fraudă, trafic versus migrație.

Metode și procedee: prezentare teoretică, joc experiențial, dezbatere, vizionare de scurt film

Materiale didactice necesare: videoproiector și laptop, conexiune la internet, prezentare PPT

Durata: 45 de minute

Nivel de interactivitate: crescut

Desfășurarea lecției - Recomandări:

Lecția va debuta printr-o *activitate de învățare experiențială (A1)* prin care elevii să ia primul contact cu tema sesiunii, într-o manieră care să le trezească interesul și să provoace momente de reflecție personală.

Exercițiul interactiv va fi urmat de *prezentarea teoretică* a conceptului general de „trafic de persoane” **(A2)**.

Lecția se va încheia prin prezentarea unui scurt *videoclip* conceput pentru conștientizarea problematicei traficului de persoane **(A3)** - What is Human Trafficking – Ce este traficul de ființe umane?

A1 - exercițiul „Linia adevăr - mit”

Obiectiv: implicarea activă a elevilor, crearea unor momente de reflecție personală

Durată: aproximativ 25 de minute

Materiale: spațiul din fața clasei în care elevii se pot mișca de-a lungul unei linii imaginare (sau trasate cu creta) de aproximativ 5-6 metri; prezentare Power Point cu enunțurile și, respectiv, răspunsurile clarificatoare.

Recomandări:

Conduceți activitatea într-o manieră *neutră*, care să nu le dea participanților indicii privind corectitudinea răspunsului lor. Nu-i contraziceți, indiferent de opinia lor.

Încercați, prin sondaj, să obțineți *justificări* ale elevilor privind alegerea făcută, asigurându-vă că ceilalți ascultă.

Exemplu:

Posibile întrebări pentru ghidarea discuției - item nr. 4:

Ce credeți că le face pe fete să fie mai vulnerabile? În ce context sunt ele cele mai vulnerabile?

Aveți exemple?

Cum ar putea o adolescentă să recunoască situațiile cu potențial periculos?

Puteți provoca o mică *dezbateră* oprindu-vă asupra unui mit, invitându-i pe elevii cu alegeri opuse să-și justifice alegerea sau să găsească diverse explicații. (Atenție! Moderați cu grijă această interacțiune, astfel încât să nu ocupe prea

mult timp și să nu se transforme într-o interacțiune competițională!)

După fiecare afirmație de tip adevăr/ mit, explicați/ proiectați *răspunsul corect, clarificator* (Nu vă doriți ca elevii să plece cu ambiguități pe aceste teme!)

Cum se derulează (instructaj):

1. Explicați-le copiilor astfel: „Acesta este un exercițiu prin care vom încerca să ne clarificăm anumite concepții greșite (mituri) pe care le-am putea avea privind traficul de persoane.

Ne vom imagina că în fața noastră este trasată o linie orizontală imaginară, iar la un capăt al acesteia (de pildă, stânga) avem Adevărul (Acordul Total / Eu cred că e adevărat), în timp ce la cealaltă extremitate se află Mitul (Dezacord Total/ Eu cred că e fals). Între cele două extremități există, la mijloc, poziția Nu știu

2. Eu vă voi citi / proiecta câte o afirmație, iar voi trebuie să vă gândiți câteva secunde și să vă plasați, în liniște, într-una din cele 3 poziții posibile – Adevăr (Eu cred că e adevărat), Nu Știu, Mit (Eu cred că e fals).

E posibil ca până acum să nu vă fi gândit la acest subiect – de aceea, vă invit să reflectați câteva secunde și să decideți care este poziția voastră. Poziția de mijloc – Nu știu – va fi aleasă atunci când avem în minte informații sau argumente contradictorii.

3. Apoi, după ce fiecare dintre voi și-a ales unde se plasează de-a lungul acestei linii imaginare, o să vă invit să-mi oferiți câteva argumente pentru alegerea făcută. Colegii sunt invitați să asculte în liniște și să reflecteze.

4. Ultimul pas este cel în care vă voi oferi / voi proiecta răspunsul corect. E foarte important să înțelegeți că cea mai mare parte dintre noi (societatea) se poate lăsa „păcălită” de astfel de mituri despre diverse fenomene sociale. Răspunsul vostru reflectă informațiile și opiniile la care ați fost expuși, nu întotdeauna corecte, și nu reprezintă o eroare a voastră.

Mituri versus adevăr¹

1. În zilele noastre nu mai există sclavi. - FALS

Deși estimarea unui număr foarte clar de victime aflate în condiții asemănătoare sclaviei este foarte dificilă, putem vorbi despre „sclavie modernă” – traficul de persoane. Organizația Internațională a Muncii menționează aproximativ 20,9 milioane de victime ale traficului de persoane la nivel global. Asta înseamnă cu aproximativ 1,5 milioane mai mult decât întreaga populație a României

2. La noi în țară nu există trafic de persoane, asta se întâmplă doar în țări îndepărtate. - FALS

Conform studiilor, România se află printre primele 5 țări din Uniunea Europeană în ceea ce privește numărul de victime înregistrate și de condamnări. Trebuie să menționăm însă că cele mai multe victime nu sunt înregistrate (cazurile nu ajung să fie raportate poliției).

---

¹ Cele 11 afirmații sunt realizate pornind de la informațiile disponibile în OUT OF THE SHADOWS: Exposing the Myths of Human Trafficking realizat de Administration for Children and Families, raportul Agenției Împreună (2019), informații de pe site-ul antitrafic.ro, precum și raportul ILO, Walk Free Foundation și IOM din 2017. Link-urile către rapoartele complete sunt disponibile în lista bibliografică de la final. (N.a)

3. *Atât adulții, cât și copiii sunt victime ale traficului de persoane – ADEVĂRAT*

Se estimează că, la nivel global ,aproximativ 26% din victime (adică aproape 5,5 milioane) sunt copii.

4. *Cele mai multe victime ale traficului de persoane sunt de gen feminin - ADEVĂRAT*

Deși traficul de persoane nu este un fenomen cu victime exclusiv feminine, într-adevăr, persoanele de gen feminin (fete, femei) sunt semnificativ mai vulnerabile (aspect valabil atât pe plan național, cât și la nivel global).

5. *Traficanții sunt întotdeauna necunoscuți care își iau victimele prin surprindere. – FALS*

În majoritatea cazurilor, adică în aproximativ două treimi, traficanții sunt persoane cunoscute victimei (familie, parteneri de viață, vecini, etc.).

6. *Traficanții sunt atât bărbați, cât și femei – ADEVĂRAT*

De pildă, statisticile menționează că în cazul traficului de copii aproximativ 23% dintre persoanele implicate sunt de gen feminin.

7. *Dacă un copil este traficat, atunci cu siguranță va cere ajutor cu prima ocazie. – FALS*

Din păcate, acest lucru nu este adevărat pentru toți copiii implicați. Factorii care influențează acest lucru descriu o realitate extrem de complicată: foarte mulți copii sunt abuzați și traficați de către propria lor familie; de multe ori, traficanțul este singura persoană care (cel puțin inițial) se poartă frumos cu copilul, iar acesta dezvoltă o legătură de atașament aparte față de abuzator (sindromul Stockholm); sentimentele de vinovăție și de neajutorare sunt

copleşitoare și descurajează orice acțiune; în mintea copilului prinde rădăcini tot mai puternic un sentiment de neîncredere generală față de lume, inclusiv față de autorități (care, posibil, în trecut nu i-au luat în serios, i-au tratat drept infractori, nu au reușit să-i protejeze la timp, etc); abuzatorul recurge la șantaj, etc.

8. Când vorbim de trafic de persoane, ne referim doar la exploatarea sexuală. -FALS

Exploatarea sexuală este doar o formă a traficului de persoane. Alte forme sunt: munca forțată, cerșetoria forțată, comiterea de fapte ilegale sub coerciție, etc. Se pare că în Europa exploatarea sexuală atinge un procent de aproximativ 60-65% din cazuri, însă sunt studii care susțin că piața forței de muncă este, de fapt, principalul beneficiar al traficului de persoane.

9. Dacă ești un pic atent, este ușor să-ți dai seama dacă cineva a fost traficat – FALS

Coerciția (forțarea sau constrângerea cuiva să facă un anumit lucru) poate lua diverse forme și nu este, de foarte multe ori, observabilă. Traficanții de persoane folosesc forța fizică (bătăi, torturi fizice, viol, etc), dar și metode mai „rafinat” de control. Constrângerea psihologică, de pildă, poate lua forma șantajului (confiscarea actelor, „dacă nu faci X lucru, familia ta va păți ceva”), a controlului psihologic prin teroare (prin amenințări cu violența, execuții organizate), a manipulării emoționale (de pildă, în cazul traficului de copii, aceștia pot dezvolta sentimente de atașament și dependență față de traficant).

10. Sunt vulnerabil în fața traficului de persoane doar dacă merg în locuri periculoase sau mă învârt în cercuri dubioase. – FALS

În timp ce metodele tradiționale ale traficului de persoane sunt încă larg folosite, în ultimii 15 ani a apărut o nouă „armă” la îndemâna traficanților: Internetul. Internetul reprezintă o modalitate eficientă, anonimă și nerestricționată în vreun fel prin care traficanții își pot ademeni victimele: site-uri care promit cariere în modelling, anunțuri false de muncă, recrutare pentru piața neagră a muncii, etc. Nu ești sigur online (dacă nu-ți iei mai multe măsuri de protecție)!

11. Traficul de persoane este o infracțiune severă – ADEVĂRAT

Traficul de ființe umane, indiferent de forma sa și indiferent de identitatea victimelor, înseamnă o încălcare majoră a drepturilor omului și este o activitate infracțională.

A2 - prezentare teoretică – TRAFICUL DE PERSOANE

Obiectiv: prezentarea frontală a conceptului de trafic de persoane

Durață: aproximativ 15 de minute

Materiale necesare: prezentare PPT, laptop,

Recomandare: intercalați în prezentarea teoretică referințe la exercițiul abia desfășurat, punctând momentele de insight (înțelegere profundă) avute de elevi.

Desfășurați lecția cu multă precauție – temele abordate aici pot fi total străine unora dintre copiii de la clasă, în timp ce altora le pot fi dureros de familiare. Nu adresați întrebări intime copiilor și nu insistați cu întrebări dacă îi vedeți tulburați.

Explicați încă de la început că temele discutate sunt delicate, complexe și că reprezintă realitatea de zi cu zi a unor copii reali, din țara noastră și din alte țări. Tocmai de aceea, așteptarea pe care o adresați clasei este de **a trata cu maturitate și respect acest subiect, pentru a proteja măcar în acest fel demnitatea victimelor.**

Păstrați-vă câteva minute la final pentru a primi întrebări din partea clasei.

Conținut teoretic

Traficul de persoane este un fenomen des întâlnit în zilele noastre și este pedepsit în majoritatea țărilor lumii. Acest fenomen se referă, pur și simplu, la exploatarea oamenilor, indiferent de genul, vârsta, naționalitatea, etnia sau alte caracteristici ale acestora.

Alți termeni folosiți frecvent pentru a descrie această realitate sunt „trafic de ființe umane” și „sclavie modernă”.

Definiție

Conform Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, traficul de persoane înseamnă²:

1. *Recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea* de persoane, inclusiv *schimbul sau transferul de control* asupra persoanelor în cauză, efectuate sub *amenințare* sau prin uz de *forță* sau prin alte forme de *constrângere*, prin răpire, prin fraudă, prin înșelăciune, prin *abuz de putere* sau profitând de starea de *vulnerabilitate* sau prin oferirea sau primirea de *bani* sau de alte foloase pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra alteia, în vederea *exploatării*.
2. Stare de vulnerabilitate înseamnă o situație în care persoana în cauză nu poate decât să se supună abuzului implicat, neavând o alternativă reală sau acceptabilă.
3. Exploatarea include cel puțin exploatarea *prostituției* altor persoane sau alte forme de exploatare sexuală, *munca* sau serviciul forțat, inclusiv *cerșitul*, *sclavia* sau practicile similare sclaviei, aservirea, *exploatarea activităților infracționale* sau *prelevarea de organe*. Consimțământul unei victime a traficului de persoane la exploatare, indiferent dacă este intenționat sau efectiv, este irelevant atunci când a fost folosit oricare dintre mijloacele prezentate la alineatul 1

---

² Sublinierile ne aparțin și au fost realizate pentru a ușura desprinderea unor cuvinte cheie pentru profesorul facilitator al activităților și, implicit, pentru elevii săi. (N.a.)

(Art. 12, Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, 2011)

Codul Penal din România consideră că:

„Prin exploatarea unei persoane se înțelege:

- a) supunerea la executarea unei *munci* sau îndeplinirea de servicii, în mod *forțat*;
  - b) ținerea în stare de *sclavie* sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire;
  - c) obligarea la practicarea *prostituției*, la manifestări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau la alte forme de exploatare sexuală;
  - d) obligarea la practicarea *cerșetoriei*;
  - e) *prelevarea de organe*, țesuturi sau celule de origine umană, în mod ilegal.”
- (Noul cod penal, art. 182, citat în ANITP, 2019a)

Tot în Noul Cod Penal al României (ibidem), se menționează faptul că „orice persoană fizică despre care există informații că a suferit o vătămare fizică sau psihică, o suferință emoțională, o pierdere economică sau o vătămare gravă a drepturilor sale fundamentale, prin acțiuni sau inacțiuni care încalcă legislația penală în materia prevenirii și combaterii traficului de persoane” este considerată *victimă* a traficului de persoane.

Discutați cu elevii următoarele clarificări conceptuale:

Clarificări terminologice utile:

forță – folosirea **violentei** pentru a controla pe cineva

coerciție – folosirea **amenințărilor** pentru a controla pe cineva

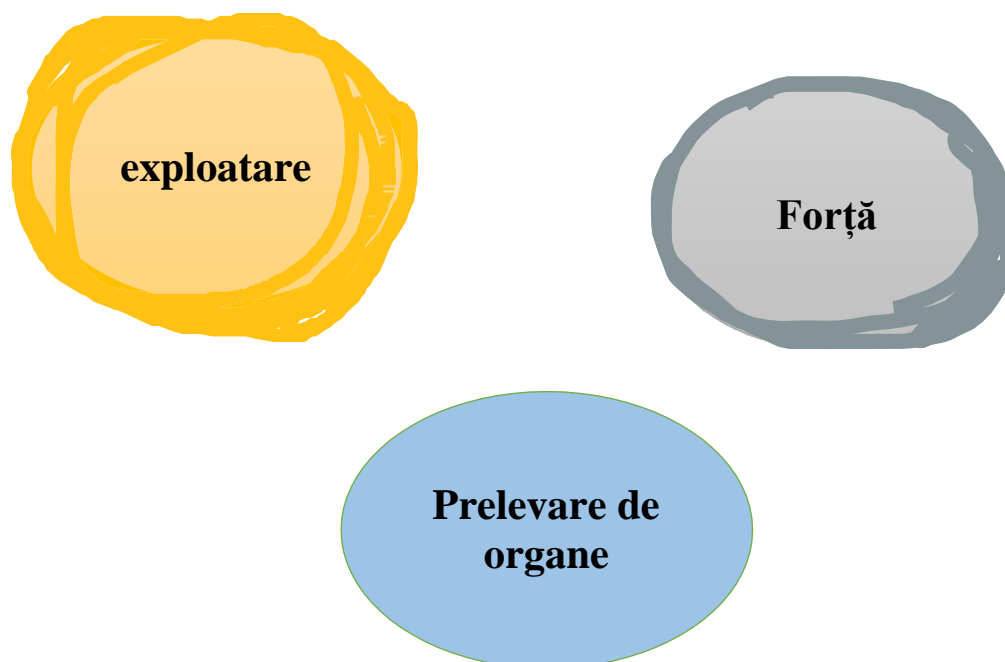
fraudă – folosirea **minciunilor** pentru a controla pe cineva

Moment interactiv în lecție (2-3 minute)

Invitați elevii să se gândească că ar fi cuvintele cheie care le rămân în minte după audierea acestor definiții.

Notați pe tablă fiecare cuvânt și încercuiți-l. Dacă un cuvânt se repetă (ceea ce este, de fapt, foarte normal și de dorit), încercuiți-l din nou, de fiecare dată când este menționat. În final, veți avea pe tablă o reprezentare grafică extrem de intuitivă a frecvenței cu care un concept sau altul a fost menționat de elevi.

Exemplu: într-o situație în care elevii au menționat mai frecvent cuvântul exploatare comparativ cu altele, ați avea o reprezentare grafică de tipul:

Fig. 1 Exemplu de reprezentare grafică

Conținut teoretic (continuare)

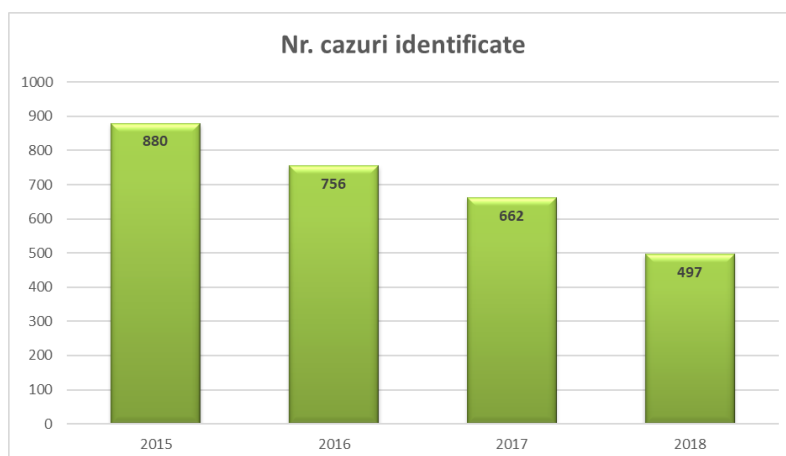
Victimele sunt cele care suferă abuzul fizic, emoțional sau sexual și, de cele mai multe ori, nu au acces la educație, îngrijire medicală și/sau protecție socială. Conform UNICEF (2006, p.5) „oricine poate fi victimă a traficului, indiferent de clasă, educație, gen sau vârstă atunci când se exercită forță asupra lor sau când sunt ademiniți cu promisiuni false”.

Organizația Internațională a Muncii vorbește de **aproximativ 20,9 milioane de victime ale traficului de persoane la nivel global**. Există estimări care susțin că până în 1% din supraviețuitorii cazurilor de trafic sunt identificați, ceea ce înseamnă, implicit, că cea mai mare parte a victimelor constituie o “cifă ascunsă”. Din păcate, sclavia modernă este o afacere profitabilă pentru rețelele de traficanți, aducându-le acestora aproximativ 150 de miliarde de \$ anual.

Conform unui document al Comisiei Europene citat în raportul Agenției Împreună (2019), „România se află în top 5 la nivelul UE în ceea ce privește cetățenia

victimelor înregistrate ale traficului, precum și în ceea ce privește numărul proceselor (cazuri de condamnare soluționate pentru toate tipurile de exploatare). De asemenea, România ocupă primul loc în ceea ce privește numărul de persoane raportate suspectate, arestate sau avertizate (2777). Conform aceluiași studiu, România se regăsește printre primele 5 țări ale UE cu cel mai mare număr de victime înregistrate atât pentru intervalul 2010-2012, cât și pentru 2015-2016.”

În esență, numărul de cazuri de trafic de persoane identificate în România a scăzut în perioada 2015-2018, după cum este arătat în figura 2.

Fig. 2 Număr cazuri identificate în România anual, în perioada 2015-2018 (preluat din raportul Agenției Impreună, 2019)

Conform raportului Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane (2019a) ce urmărește perioada 01.01.2019-30.06.2019, în primul semestru al anului au fost identificate un număr de 254 de cazuri de trafic de persoane.

Departamentul de Stat al SUA avertizează în raportul din 2019 Trafficking in Persons Report că, deși face eforturi semnificative în această direcție (constând în

adoptarea unei strategii naționale pe 5 ani și a unui plan de acțiune național, precum și în punerea sub acuzare a mai multor persoane suspecte de trafic de persoane), România nu îndeplinește standardele minime pentru eliminarea traficului și a regresat comparativ cu anii anteriori. Motivele pentru această evaluare țin de: număr de condamnări semnificativ mai redus, „corupție endemică și presupusă complicitate la infracțiuni de trafic [...], în special cu funcționari de stat care exploatează minorii aflați în grija centrelor de plasament gestionate de guvern” (Ambasada SUA în România, 2019), insuficientă pregătire specializată a judecătorilor pentru a lucra cu victimele traficului de persoane, fonduri insuficiente, etc.

Moment interactiv în lecție (10 minute)

Provocați elevii la un exercițiu de gândire critică, astfel:

De ce credeți că există o distanță așa de mare între cifrele menționate de Organizația Internațională a Muncii (aproximativ 21 de milioane de persoane traficate la nivel global) și cifrele raportate pentru România anului 2018?

Oare înseamnă acest lucru că în România traficul de ființe umane nu este o problemă reală? Ce alte explicații pot exista?

Ghidați elevii către răspunsuri care să ia în calcul următorii factori

Foarte puține cazuri de trafic de persoane ajung să fie identificate, chiar și la nivel global.

Deficite în colectarea datelor

Victimele lucrează în sectoare mai puțin vizibile poliției (ex, servicii de escortă mediate online)

Nivelul de coerciție asupra victimelor este foarte mare, astfel încât și dacă reușesc să scape acestei forme de sclavie, multe victime preferă să păstreze tăcerea și să nu se adreseze autorităților

Nivel înalt de corupție în rândul organismelor instituționale responsabile cu detectarea acestei infracțiuni

Organizarea traficului de persoane sub formă de rețea de crimă organizată (mafie), ceea ce înseamnă un efort de timp și efort financiar semnificativ pentru forțele de ordine

Continuați, discutând cu elevii următoarele clarificări conceptuale (și proiectați-le acest tabel comparativ- îl veți găsi în materialul PPT dedicat acestei lecții)

Tabel 1. Trafic de persoane versus migrația forței de muncă (conținut adaptat și completat după “Traficul de persoane. O realitate a zilelor noastre”, ProRefugiu, 2011).

Trafic de persoane	Migrația forței de muncă (munca în străinătate)
Este rezultatul exercitării de presiune și control, sub forma răpirii, înșelăciunii, abuzului de încredere	Este opțiunea voluntară a individului

Persoana nu are libertate de decizie, iar statul său este de sclav	Persoana poate decide ce să facă (muncește sau nu, se întoarce sau nu în țară, etc.)
Banii sau câștigurile în urma muncii îi revin traficantului.	Persoana se bucură de câștigul muncii sale
Starea psihică a individului este una precară (traume, teroare, neputință, respingere socială, etc)	Deși individul se poate confrunta cu dificultăți, în cele mai multe cazuri starea sa psihică este una de relativ echilibru
Este o infracțiune și o încălcare severă a drepturilor omului	Este ceva legal și în acord cu dreptul individului la liberă circulație

A3 – video – Ce este traficul de persoane?

Obiectiv: recapitularea și fixarea informațiilor prezentate la activitatea anterioară

Durață: aproximativ 5-10 de minute

Materiale: un fragment tradus în limba română din materialul original Tools That Teach: What is Human Trafficking?³ disponibil în limba engleză pe Youtube și realizat de Departamentul de securitate internă din SUA; laptop; videoproiector, conexiune la Internet.

Fragmentul subtitrat în limba română din clipul Ce este traficul de persoane? este disponibil accesând acest [link](#).

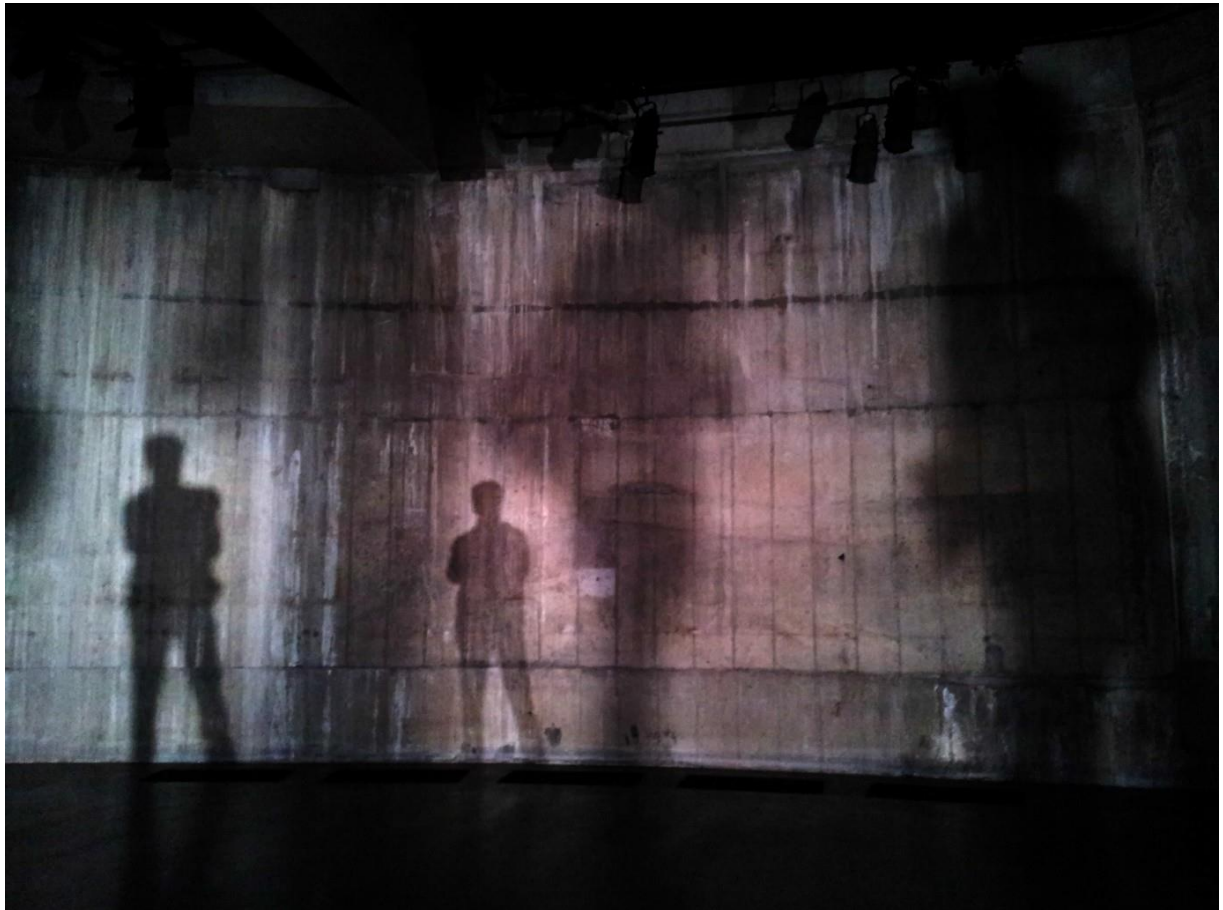
Recomandări:

După vizionare reluați principalele informații.

Verificați dacă elevii au întrebări sau neclarități.

---

³ Materialul integral în limba engleză poate fi accesat aici <https://www.youtube.com/watch?v=35uM5VMrZas>

SESIUNEA 2

Noțiuni specifice despre traficul de ființe umane

SESIUNEA 2

Noțiuni specifice despre traficul de persoane

Scop:

Explicarea principalelor concepte legate de traficul de persoane

- Forme ale traficului
- Victime
- Traficanți

Înțelegerea dimensiunii fenomenului

Cuvinte cheie: exploatare sexuală, muncă forțată, cerșetorie, hoție forțată, categorii de victime, traficanți

Metode și procedee: prezentare teoretică, dezbatere, vizionare de scurt film

Materiale didactice necesare: videoproiector și laptop, acces la internet, prezentarea Power Point

Durata: 45 de minute

Nivel de interactivitate: mediu/scăzut

Desfășurarea lecției - Recomandări:

Lecția va debuta cu prezentarea unui scurt *videoclip* conceput pentru conștientizarea problematicei traficului de persoane **(A1)** - Human Trafficking: It Happens Here (Traficul de ființe umane – Se întâmplă aici)

Continuați apoi cu o prezentare teoretică ce se va concentra pe formele de trafic și pe statisticile relevante pentru traficul de persoane **(A2)**

Încheiați lecția printr-o fișă de reflecție pentru elevi **(A3)**

A1 - video

Obiectiv: recapitularea și fixarea informațiilor prezentate la activitatea anterioară

Durată: maxim 10 minute

Materiale: un fragment tradus în limba română din materialul original *Human*

Trafficking: It Happens Here disponibil în limba engleză pe Youtube și realizat în cadrul Proiectului Polaris (www.polarisproject.org); laptop; videoproiector.

Fragmentul subtitrat în limba română este disponibil accesând acest [link](#).

Recomandări:

După vizionare, discutați principalele informații.

Verificați dacă elevii au întrebări sau neclarități.

Posibile întrebări pentru ghidarea discuției:

Care credeți că este mesajul principal al acestui film?

De ce ar trebui să mă intereseze ce se întâmplă cu alții?

Acesta este un material produs în SUA. Credeți că și în România ne confruntăm cu aceleași situații?

A2 - prezentare teoretică – TRAFICUL DE PERSOANE – concepte specifice (forme de exploatare, victime, traficanți)

Obiectiv: prezentarea formelor traficului de persoane și a statisticilor relevante

Durață: aproximativ 30 de minute

Materiale: prezentare Power Point, laptop, videoproiector

Recomandare: intercalați în prezentarea teoretică referințe la materialul video vizualizat anterior și la elementele discutate în prima sesiune.

Desfășurați lecția cu multă precauție – temele abordate aici pot fi total străine unora dintre copiii de la clasă, în timp ce altora le pot fi dureros de familiare. Nu adresați întrebări intime copiilor și nu insistați cu întrebări dacă îi vedeți tulburați.

Explicați încă de la început că temele discutate sunt delicate, complexe și că reprezintă realitatea de zi cu zi a unor copii reali, din țara noastră și din alte țări. Tocmai de aceea, așteptarea pe care o adresați clasei este de **a trata cu maturitate și respect acest subiect, pentru a proteja măcar în acest fel demnitatea victimelor.**

Păstrați-vă câteva minute la final pentru a primi întrebări din partea clasei.

Conținut teoretic

Traficul de persoane reprezintă *o violare severă a drepturilor fundamentale ale omului* și este un act inacceptabil.

Moment interactiv în lecție (1-2 minute)

Întrebări pentru clasă

Care credeți că sunt drepturile omului încălcate în cazul traficului de persoane?

R: dreptul la libertate, dreptul de a nu fi supus la rele tratamente, dreptul la educație, libertatea de mișcare, etc)

Vom aborda în continuare conceptele fundamentale care necesită a fi înțelese atunci când discutăm despre traficul de ființe umane.

Care sunt formele traficului?

Cele mai des întâlnite **forme de exploatare** sunt:

exploatarea sexuală:

- întâlnim victime ale traficului de persoane în bordeluri, cluburi de striptease, servicii de masaj și/sau escorte, prostituție controlată de pești, pe stradă sau on-line, după cum este menționat în rapoartele UNICEF;
- victimele sunt obligate să se prostitueze, să fie escorte, să participe la activități cu tentă pornografică, primind foarte puțini bani sau cadouri.

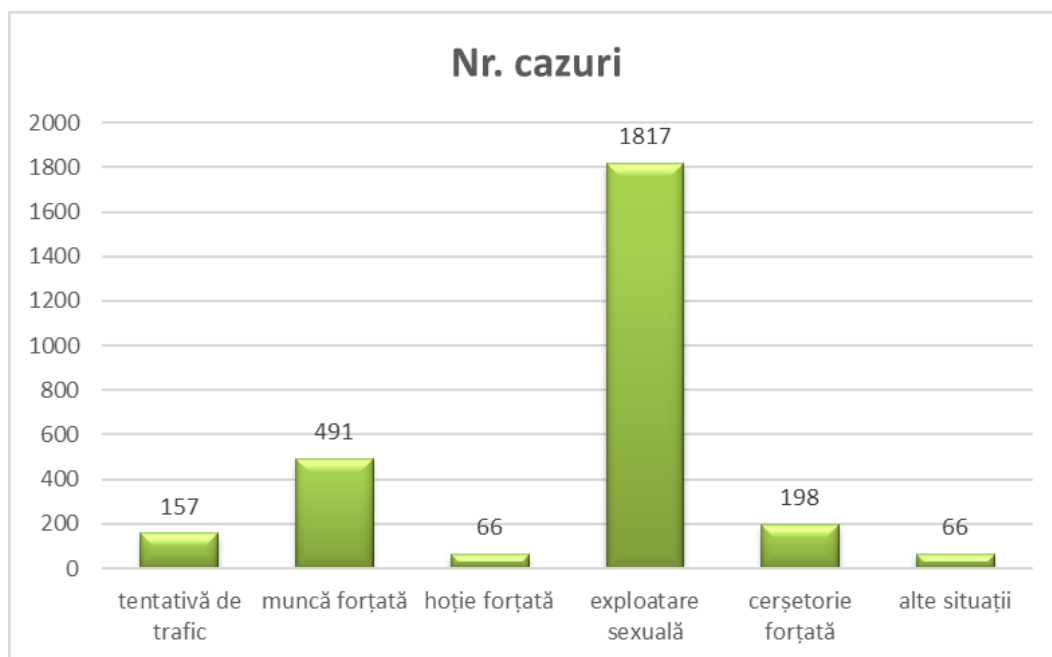
muncă forțată:

- după cum raportează UNICEF, munca forțată se desfășoară cu preponderență în restaurant, baruri, hoteluri, în agricultură și construcții precum și în gospodării;
- victimele sunt puse să îndeplinească munci variate, timp de multe ore pe zi, fără a fi plătită sau primind sume foarte mici de bani;

- în general victimelor le sunt luate actele de identitate, sunt amenințate și nu li se permite accesul la mijloace de comunicare.
- **cerșetorie:**
  - victimele sunt obligate să cerșească, iar sumele obținute din această activitate sunt confiscate de traficanți;
  - copiii sunt predispuși pentru acest tip de trafic de persoane.
- **hoție forțată:**
  - victimele sunt trimise la furat, cel mai adesea sunt folosite pentru furt din buzunare, în folosul traficantilor.
- **alte situații:**
  - victimele ar putea fi folosite pe post de curier de droguri, vânzători de droguri, ar putea sa le fie prelevate organe pentru transplanturi, să fie folosite pe post de soldați, etc.

Corespunzător tipurilor de exploatare identificate conform Codului Penal, se poate stabili care este ponderea fiecărui tip de exploatare în totalul cazurilor identificate în România. În Fig. 3 se poate observa că exploatarea sexuală este preponderentă, 65% din cazurile identificate în perioada 2015-2018 având o componentă de exploatare sexuală (Agenția Împreună, 2019), în vreme ce pentru 2019, „Exploatarea sexuală este în continuare forma cea mai des întâlnită de exploatare, atât în traficul intern cât și extern (72% din victime)” (ANITP, 2019a)

Fig. 3 Număr cazuri pe fiecare formă de exploatare în perioada 2015-2018 (România)

În România, exploatarea sexuală este printre cele mai prevalente forme de exploatare, indiferent de vârsta persoanei exploatare (adult sau copil).

Figura 4 prezintă situația pentru cazurile de victime minore, iar Figura 5 prezintă situația pentru cazurile victimelor adulte identificate.

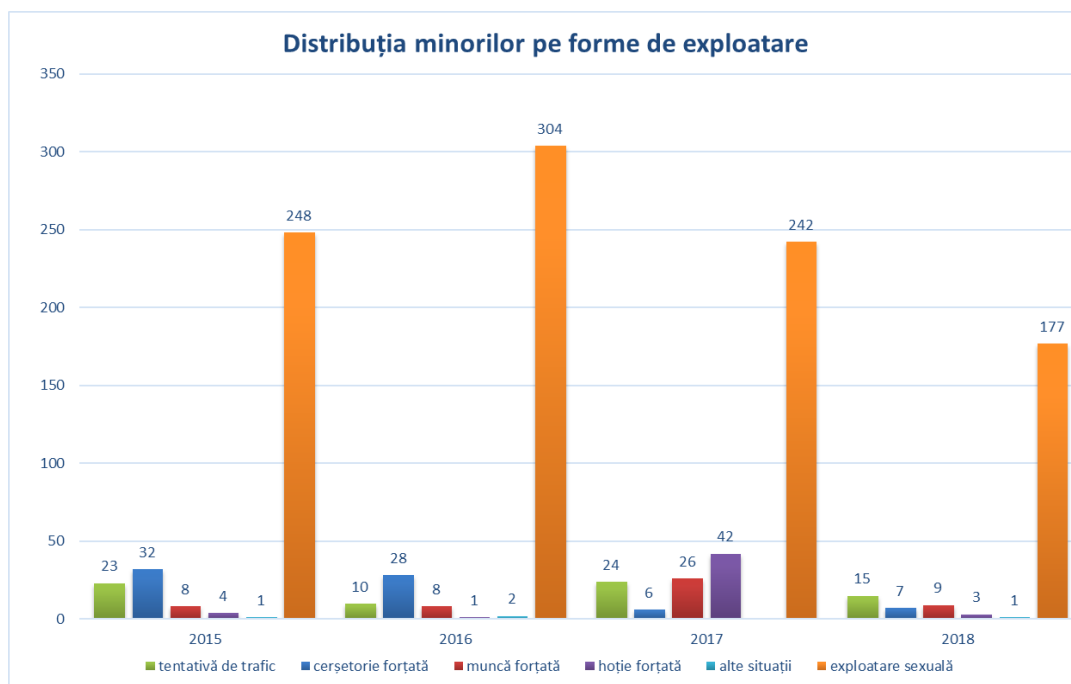

Fig. 4 Incidența formelor de exploatare în rândul minorilor

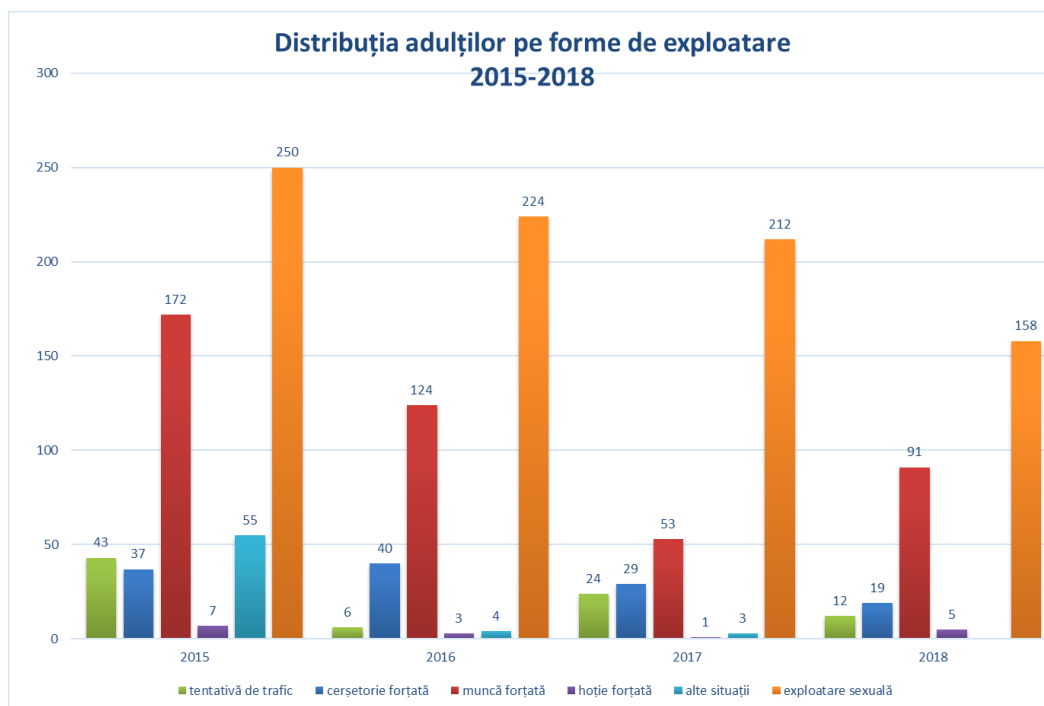

Fig. 5 Incidența formelor de exploatare în rândul adulților

Conform Organizației Internaționale a Muncii (ILO, Walk Free Foundation și IOM, 2017), la nivel global aproximativ 16 milioane de persoane sunt exploatate ca forță de muncă forțată, în timp ce aproximativ 4,8 milioane de persoane sunt exploatate sexual. Cei mai mulți oameni care fac muncă forțată au ocupații în domeniul construcțiilor, manufacturării de bunuri diverse sau în industria hotelieră și agricultură.

Unde se întâmplă traficul de persoane?

Traficul de persoane este un *fenomen global* (se întâmplă în România, SUA, iar cea mai mare prevalență o are în țările asiatice și țările africane). Conform statisticilor emise de Organizația Internațională a Muncii (Ibidem), în funcție de marile regiuni ale globului, ponderea traficului de persoane este repartizată astfel: 62% regiunea Asia-Pacific, 23% Africa, 9% în Europa și Asia Centrală (însemnând peste 2 milioane de victime), 5% America de Nord și America de Sud și 1% țările arabe.

Indiferent de forma pe care o îmbracă traficul de persoane, victimele pot fi traficate atât *intern* (în țara din care provin, în cazul nostru în România), cât și *extern*. Procentul între numărul de cazuri cu destinație internă și cele cu destinație externă a variat între 44% și 60% per total. Atunci când vorbim de minori, procentul de cazuri interne de trafic de persoane ajunge până la 90% (Agenția Împreună, 2019).

Nu în ultimul rând, traficul de persoane se poate produce *online* (mai multe detalii despre acest subiect vor fi oferite în următoarele lecții).

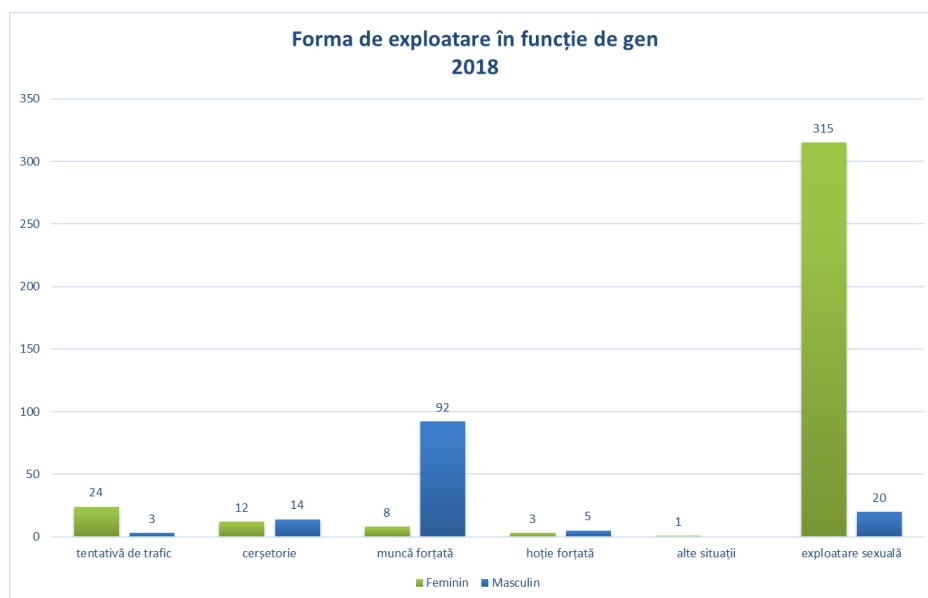
Cine sunt persoanele traficate (victimele)?

Victimele traficului de persoane pot fi:

- În funcție de vârstă - minori (copii, adolescenți) și adulți
- În funcție de gen - femei și bărbați

Înțelegem, deci, că oricine poate fi victimă a formelor de exploatare enumerate mai sus, indiferent de gen sau de vârstă, unele grupuri de persoane fiind însă mai vulnerabile decât altele.

Astfel, conform ultimelor date centralizate la nivelul țării noastre, se pare că exploatarea sexuală este prevalentă în rândul femeilor, iar munca forțată este mai frecventă în cazul bărbaților. Figura 6 ilustrează această situație, precum și faptul că numărul de cazuri de bărbați identificați ca fiind victime ale traficului de persoane este mult mai mic decât numărul de cazuri de femei (Ibidem).

Fig 6. Forma de exploatare în funcție de genul victimei

„Femeile sunt cele mai vulnerabile la exploatare. Procentul cazurilor legate de femei este ușor peste media înregistrată în Europa (68% pentru 2015-2016 în

Europa față de 71,88% în România). Dacă ne uităm la o perioadă mai lungă (2011-2016), ANTIP (Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane) raportează că 68% dintre victimele înregistrate erau femei. Dacă schimbăm perspectiva și ne îndreptăm către o perspectivă europeană, Europol 2018 a raportat că 56% dintre victimele înregistrate au fost traficate pentru exploatare sexuală, din care 95% dintre femei. Aceasta arată dimensiunea de gen a fenomenelor traficului de persoane care este adesea ignorată.” (Ibidem).

Conform Organizației Internaționale a Muncii, în întreaga lume 71% din victimele traficului de ființe umane sunt femei și fete, iar 29% sunt bărbați și băieți. Același raport menționează că la nivel global femeile reprezintă 99% din victimele forțate să se prostitueze și 58% din munca forțată acoperind alte sectoare. În ceea ce privește vârsta, Organizația Internațională a Muncii menționează că din totalul victimelor traficului de persoane la nivel global, aproximativ 5.7 milioane sunt copii. Copiii reprezintă 18% din ponderea totală a muncii forțate (ILO, Walk Free Foundation și IOM, 2017).

Astfel, în întreaga lume copiii și adolescenții sunt o parte semnificativă a **economiei „ascunse”**, fiind traficați de rețele infracționale pentru exploatarea sexuală, exploatarea ca forță de muncă (în agricultură, în industrie – de ex., fabricile de textile din Asia, în minerit), în conflictele armate din țările africane sau în „economia” subterană a cerșetoriei sau altor activități infracționale (curieri în traficul de droguri, tâlhării mărunte). Toți acești copii, indiferent de naționalitatea lor, sunt în situații periculoase pentru siguranța lor, sănătatea fizică și mentală. Pentru ei, nu mai există joacă, prieteni, școală, familie, viitor.

Care sunt factorii de vulnerabilitate?

Traficul de ființe umane constă, în esență, în exploatarea vulnerabilității anumitor persoane. Traficanții vin în întâmpinarea „punctelor de vulnerabilitate” a diverse persoane, prezentând diverse „soluții” sau „răspunsuri salvatoare” pentru rezolvarea unor probleme (de ex., promisiunea unui loc de muncă bine plătit, promisiunea afecțiunii și sprijinului, etc.)

Moment interactiv în lecție (2 minute)

Ce anume credeți că îi face vulnerabili pe oameni față de traficul de persoane?

Cum credeți că ajunge cineva într-o astfel de situație?

Printre factorii de vulnerabilitate față de traficul de persoane inventariați de Raportul din 2019 al Agenției Împreună menționăm:

- Nivelul redus de școlarizare*, iar apoi lipsa unor abilități profesionale adecvate pieței muncii
- Genul* (femeile și fetele sunt mai vulnerabile față de acest fenomen)
- Sărăcia* (care presupune și un număr redus de locuri de muncă, deci posibilități extrem de reduse ale tinerilor de a deveni independenți). De pildă, în România mulți adolescenți văd lucrul în străinătate ca fiind soluția miraculoasă care le va îndeplini așteptările materiale (de multe ori excesive) și le va rezolva problemele.

- *Vârsta* – copiii, neavând încă resursele mentale și abilitățile necesare de a se descurca singuri și de a se proteja, sunt vulnerabili nu numai față de persoanele străine, ci inclusiv față de părinții lor sau familia extinsă (de multe ori, o parte din traficanți sunt persoane apropiate copilului).
- *Dizabilitatea și boala* – deoarece oamenii sunt mai ușor de controlat și de forțat atunci când sunt dependenți, într-un fel sau altul, de ceilalți.
- *Lipsa unui adăpost* – persoanele fără adăpost pot fi atrase cu ușurință de promisiunea unui loc de muncă sau a unei cazări/ mese calde. Dacă aceste persoane au în istoric și probleme de sănătate mentală sau de abuz de substanțe, nivelul de vulnerabilitate crește.
- *Relațiile* - “trăirile de iubire, datorie și apartenență la familie sau relațiile de iubire pot fi folosite pentru a-i forța pe oameni să accepte exploatarea. În plus, responsabilitatea întreținerii membrilor familiei este un factor care-i motivează pe oameni să accepte contextele de lucru exploatare atunci când pare că nu mai există nicio altă alternativă”. (FLEX, 2016 apud Agenția Împreună, 2019)

Alți factori de vulnerabilitate sunt: războaiele și conflictele civile, instabilitatea economică crescută a unei țări, dezastre naturale, rasismul, inegalitățile sociale flagrante, etc.

La nivelul țării noastre, „Raportul național privind evoluția traficului de persoane, în anul 2018” menționează : „Astfel, 231 dintre victimele înregistrate în MNIR, în anul 2018 au cel mult studii gimnaziale la momentul traficării, acest număr reprezentând 46,5% din totalul victimelor înregistrate, în timp ce o proporție de 26,3% urmau/aveau finalizate studiile liceale sau profesionale la momentul

consumării infracțiunii de trafic de persoane. Victimele cu studii superioare continuă să dețină ponderea cea mai mică, respectiv 2% (10 victime), urmate de cele fără studii 7% (35 victime) și cele cu studii primare 18,1% (90 de victime).” (ANTIP, 2019b) Astfel, *nivelul scăzut de școlarizare* devine un factor de vulnerabilitate.

Alături de nivelul de educație, *mediul de locuire, corelat cu oportunitățile de angajare în acest mediu*, reprezintă factori de vulnerabilitate. Astfel, 53,9% din cazurile identificate de trafic de persoane provin din mediul rural, și doar 3,6% provin din capitală.

Cine sunt traficanții?

O părere greșită răspândită la scară largă în țara noastră este că traficanții sunt, în general, persoane necunoscute care te răpesc de pe stradă și te sechestrează împotriva voinței tale. Potrivit mai multor rapoarte, nu acesta este adevărul. „În 2018, 67,40% dintre victime au fost traficate de persoane pe care le cunoșteau (partener / soț-soție, rude de gradul I, prieteni, vecini).” (Agenția Împreună, 2019, p.22)

În esență, traficanții sunt niște “vânzători de vise”

- bărbat sau femeie;
- necunoscut sau persoană cunoscută (familie, vecini, prieteni, etc);
- iubit/ iubită, partener/ parteneră;
- angajatori;
- membri ai crimei organizate.

Cu greu poate fi realizat un portret robot al “recrutorilor”, însă există anumite indicii pe care le putem menționa:

- și bărbații și femeile traficanți au, de obicei, vârsta cuprinsă între 20-35 de ani (dar pot și mai în vârstă);
- aspectul fizic inspiră încredere, nu atrage atenția prin nimic special;
- recrutorii au o situație materială bună;
- ofertele lor sunt totdeauna pline de promisiuni, dar, la o privire mai atentă, sunt imprecise, vagi;
- au ocupații care presupun, în general, un contact frecvent cu multe persoane (vânzători, taximetriști, barmani, impresari pentru spectacole, etc). (Asociația ProRefugiu, 2011);
- de obicei, traficanții aparțin aceluiași grup etnic sau sunt din aceeași comunitate precum victimele (pentru a inspira mai multă credibilitate);
- uneori, după o vreme, victimele traficului pot deveni, la rândul lor, traficanți.

Moment interactiv în lecție (2-3 minute)

!!!Moment interactiv în lecție

Adresați-le elevilor următoarele întrebări și ghidați-i spre răspunsuri care să acopere următoarele aspecte:

Cu ce fel de promisiuni credeți că reușește un traficant să-și păcălească victimele?

Posibile răspunsuri:

- bani mulți, făcuți rapid și ușor;***

- viața mai prosperă în străinătate și posibilitatea de a călători;*
- accesul la haine și obiecte de brand;*
- admirația celorlalți pentru situația materială și stilul de viață dobândite și, uneori, faimă;*
- afecțiune, sprijin, protecție*
- oferirea de cadouri scumpe (ca exemplu de obiecte la care persoana poate avea acces dacă acceptă această “ocazie unică”).*

A3–FIȘĂ DE REFLECȚIE

Obiectiv: crearea unui scurt moment de reflecție pentru elevi

Durață: 5 minute

Materiale: fișe tipărite și pix/ creion (veți găsi fișa pentru tipărire în secțiunea Anexe)

Recomandare: dacă observați că elevii întâmpină dificultăți, reamintiți-le rapid ideile discutate pe parcursul acestei ore

FIȘĂ DE REFLECȚIE

1. Notează-ți 5 cuvinte cheie legate de traficul de persoane

.....
.....

2. Reflectând la lucrurile discutate azi, selectează un aspect care ți-a atras atenția în mod deosebit sau care te-a pus cel mai mult pe gânduri. Argumentează-ți răspunsul în câteva cuvinte

.....
.....

3. Cum crezi că se simte un copil sau un adolescent de vârsta ta care a căzut victimă a traficului de persoane? (Formulează-ți răspunsul astfel încât să identifiți emoții și gânduri, nu te limita la a răspunde doar prin “se simte rău”)

SESIUNEA 3

Traficul de persoane și tehnologia/ mediul online

SESIUNEA 3

Traficul de persoane și tehnologia / mediul online

Scop:

Reluarea principalelor noțiuni discutate anterior sub forma unei hărți conceptuale

Clarificări conceptuale suplimentare

Introducerea rolului jucat de mediul online în fenomenul traficului de ființe umane

Cuvinte cheie: putere și control, tehnologii digitale, infracțiune cibernetică, exploatare online

Metode și procedee: prezentare teoretică, dezbatere, vizionare de scurt film

Materiale didactice necesare: conexiune la Internet, videoproiector și laptop, prezentare PowerPoint

Durata: 45 de minute

Nivel de interactivitate: mediu

Desfășurarea lecției - Recomandări:

Ora debutează prin *recapitularea* conceptelor relevante discutate anterior (A1). Metoda aleasă – hartă conceptuală.

Urmează o prezentare a temei din perspectiva puterii și controlului (A2).

Continuați cu proiectarea unui scurt *film* care atinge problematica traficului de persoane prin intermediul internetului (A3).

Urmează apoi o prezentare teoretică privind rolul jucat de mediul online în fenomenul traficului de persoane (A4).

Lecția se va încheia cu un exercițiu practic, de tip studiu de caz (A5).

A1 - Harta conceptuală

Obiectiv: recapitularea și fixarea conceptelor discutate anterior

Durată: 10 minute

Materiale: videoproiector și laptop

Cum se desfășoară/conținut teoretic:

Provocați-i pe elevi să-și amintească câteva cuvinte cheie din lecțiile anterior discutate

Explicați-le că prin această activitate veți încerca să conectați logic, într-o imagine sintetică, tot ce ați discutat până acum

Structurați discuția prin întrebări, astfel încât să obțineți răspunsuri coerente și care să vă permită crearea hărții conceptuale.

Recomandare: construiți *împreună* cu elevii această hartă conceptuală, iar abia în final proiectați harta oferită de acest manual (elevilor le poate fi util să învețe această metodă de sintetizare a informațiilor).

Posibile întrebări pentru ghidarea discuției și structurarea hărții conceptuale:

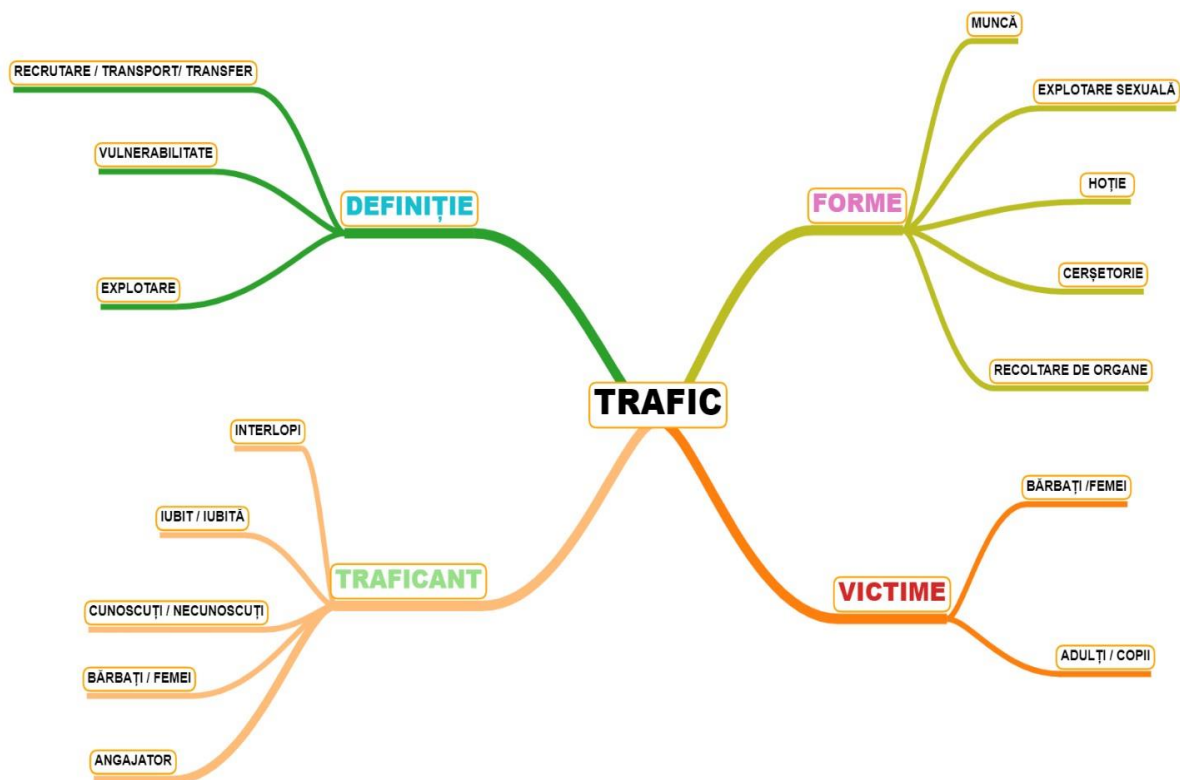
Care sunt elementele ce definesc traficul de persoane?

Cine sunt traficanții de persoane?

Cine sunt victimele traficului de persoane?

Ce forme poate lua traficul de persoane?

Proiectați pe ecran harta conceptuală și discutați cu elevii elementele care o compun. Discutați legăturile dintre concepte și verificați înțelegerea acestora de către elevi.

Fig. 7 Propunere harta conceptuală

(Veți găsi această hartă conceptuală și în secțiunea Anexe, precum și în resursa PPT dedicată acestei sesiuni)

A2 - Roata puterii și a controlului

Obiectiv: recapitularea și fixarea informațiilor legate de traficul de persoane

Durață: aproximativ 5 minute

Materiale: imaginea cu roata puterii și controlului

Observație – dacă este posibil, sugestia noastră este să tipăriți în mai multe exemplare această imagine și să o distribuiți fiecărui elev.

Recomandări:

Proiectați roata pe ecran, apoi purtați o scurtă discuție cu elevii pornind de la întrebările de mai jos:

- Ce credeți că reprezintă acest cerc?*
- De ce scrie în mijloc „Putere și control”?*
- Ce reprezintă cele 9 casete din interiorul cercului?*
- Care credeți că este legătura dintre acestea și elementele scrise pe marginea cercului?*

După ce ați parcurs întrebările discutând cu elevii, susțineți o scurtă prezentare teoretică a roții puterii și controlului, astfel:

Conținut teoretic – Roata puterii și a controlului⁴

Când vorbim despre trafic de persoane, vorbim despre o persoană (sau un grup de persoane), traficanții, care, prin intermediul forței, a acțiunilor frauduloase sau a

⁴ Conținut tradus și adaptat după materialul disponibil în cadrul Proiectului Polaris accesat la <https://polarisproject.org/is-it-human-trafficking> (N.a)

coerciției, obligă o altă persoană (sau un grup de persoane) să îndeplinească acțiuni care îi aduc un beneficiu primului, în detrimentul celui de-al doilea.

Abordând tema traficului de ființe umane, Proiectul Polaris desfășurat în Statele Unite ale Americii propune o adaptare a roții puterii și controlului (folosită în Proiectul pentru Intervenția în Abuzul Domestic Duluth):

Roata puterii și a controlului⁵ pornește de la premisa că aceste două elemente - **puterea și controlul** - reprezintă modalitatea prin care traficanții reușesc să-și manipuleze victimele pentru a îndeplini acțiunile solicitate (indiferent dacă vorbim despre sex, muncă, cerșetorie, furt sau alte forme de exploatare).

Analizând roata, înțelegem că traficanții, în mod normal, fac uz de 9 strategii sau instrumente distincte:

1. coerciție și amenințări
2. intimidare
3. abuz emoțional
4. izolare
5. negare, blamare, minimizare
6. abuz sexual
7. abuz fizic
8. acordarea de privilegii
9. abuz economic.

---

⁵ Pentru o vizibilitate mai bună decât am reușit să obținem în prezentarea cu slide-uri recomandăm proiectarea imaginii din fișa intitulată Sesiunea 3 A2 Roata puterii și a controlului.

Toate aceste instrumente duc la obținerea unei puteri și a unui control din ce în ce mai profund asupra victimei, care rămâne blocată în cercul vicios al traficului de persoane sub formele sale multiple. Utilizarea acestor strategii duce la manipularea victimei să se vândă pentru sex sau să muncească forțat.

În esență, roata ne arată că traficanții își ating scopul (traficul de persoane indiferent de formă – cercul exterior al roții) prin intermediul unor metode și strategii (cele 9 secțiuni), lucru care duce la deținerea de către aceștia a unui control sporit și a unei puteri din ce în ce mai mari (centrul cercului).

A3 – Traficul de persoane și mediul online

Obiectiv: conștientizarea rolului jucat de mediul online în fenomenul de trafic de persoane

Durată: aproximativ 5 minute

Materiale: Clipul *Traficul de minori are fețe ascunse* realizat de către Agenția Națională împotriva Traficului de persoane în cadrul proiectului REACT, cu sprijinul unui grup de elevi din clasele X-XII de la Colegiul Național Matei Basarab București.

Videoclipul este disponibil accesând acest [link](#).

Recomandări:

Așteptați câteva secunde pentru a fi perceput mesajul clipului;

- ✓ După vizionare discutați cu copiii informațiile din videoclip;
- ✓ Verificați dacă elevii au întrebări sau neclarități.

Posibile întrebări pentru ghidarea discuției:

Care credeți că este mesajul principal al acestui videoclip?

Ce înseamnă că traficul de minori are fețe ascunse?

Voi aveți prieteni pe care îi cunoașteți doar din mediul online?

Cum faceți să vă asigurați că sunt cine pretind a fi?

Ce ar fi putut face fata din film pentru a evita să ajungă într-o situație riscantă?

Voi cum procedați când vă certați cu părinții?

A4 – Traficul de persoane și tehnologia / mediul online

Obiectiv: conștientizarea rolului jucat de mediul online în fenomenul de trafic de persoane

Durață: 15 minute

Materiale: prezentare PowerPoint

Recomandări:

Desfășurați lecția cu multă precauție – temele abordate aici pot fi total străine unora dintre copiii de la clasă, în timp ce altora le pot fi dureros de familiare. Nu adresați întrebări intime copiilor și nu insistați cu întrebări dacă îi vedeți tulburați.

Explicați încă de la început că temele discutate sunt delicate, complexe și că reprezintă realitatea de zi cu zi a unor copii reali, din țara noastră și din alte țări. Tocmai de aceea, așteptarea pe care o adresați clasei este de **a trata cu maturitate și respect acest subiect, pentru a proteja măcar în acest fel demnitatea victimelor.**

Păstrați-vă câteva minute la final pentru a primi întrebări din partea clasei.

Câteva cifre reper, așa cum sunt ele oferite de fundația Equality Now: în SUA, 2 treimi dintre copiii vânduți pentru exploatare sexuală sunt traficați online; în Marea Britanie, sunt postate lunar mai mult de 8500 de anunțuri care fac reclamă serviciilor sexuale; în Filipine, se primesc mai mult de 3000 de rapoarte lunar privind cazuri de copii exploatați și vânduți online.

Internetul și tehnologia digitală au modificat semnificativ și, probabil, definitiv regulile “jocului”, atât în privința metodelor de atragere a victimelor (recrutarea), cât și a formelor de trafic (de pildă, exploatarea sexuală sub forma

sexului în fața camerei web). Deși canalele de trafic tradiționale sunt în continuare folosite, tehnologiile digitale le oferă traficantilor abilitatea de a se organiza mai bine, de a exploata un număr tot mai mare de victime și de a-și prezenta “serviciile” dincolo de granițele geografice. Traficanții au la dispoziție Internetul pentru a fabrica și vinde povești, pentru a-și construi identități false sau pentru a posta informații neadevărate cu intenția de a atrage și manipula cât mai multe victime.

Un alt aspect de care trebuie să ținem cont este că folosirea internetului și a telefoanelor smart a devenit standardul pentru o mare parte a populației și este însoțită de modificări psiho-comportamentale importante. Dacă până acum spațiul fizic în care se deplasa cineva reprezenta un teritoriu destul de cunoscut, cu limite clare (zone / cartiere sigure versus nesigure) și față de care cei mai mulți dintre noi știam cum să ne protejăm, pe Internet lucrurile nu mai stau așa. De pildă, online tindem să ignorăm pericolele (cei mai mulți dintre noi nici nu sunt conștienți de astfel de pericole), tindem să ne apropiem rapid de persoane necunoscute și să le acordăm încrederea noastră, dezvăluindu-le informații cheie despre noi înșine (Aiken, 2019).

Tehnologia digitală ca mijloc de contact și recrutare

Date fiind dezvoltările tehnologice și capacitatea traficantilor de a se adapta permanent societății, recrutarea prin intermediul tehnologiei a devenit din ce în ce mai prezentă. Aceasta se poate face prin intermediul calculatorului, telefonului, tabletelor sau orice implică folosirea tehnologiei în viața noastră.

Pe Facebook, Instagram, Snapchat, platforme de jocuri online sau alte platforme (care nu sunt în sine nesigure), ceea ce pentru unii reprezintă

oportunitatea de a socializa, de a se distra și de a simți că aparțin unei comunități unde se simt înțeleși, pentru alții reprezintă oportunitatea a profita de vulnerabilitate. Așa cum se afirmă în raportul Global Threat Assessment 2018: „Accesul la internet al victimei și implicarea online îi influențează acesteia expunerea (vulnerabilitatea) la infracțiune, în timp ce folosirea de către infractor a tehnologiei îi crește acestuia abilitățile și îl face să fie mai periculos” (We Protect Global Alliance, 2018, p.13).

Platformele de socializare sunt analizate cu atenție pentru a obține indicii despre vulnerabilitate („pradă ușoară”) – sunt căutate postări care oferă indicii despre abuz de substanțe, fuga de acasă, probleme în relații, sentiment de singurătate, dorința unei vieți mai bune, etc. Odată identificate aceste profiluri, traficanții intră în vorbă prin mesaje online, adresează întrebări aparent inocente și câștigă încrederea persoanei, lăsând impresia că sunt înțelegători, un adevărat sprijin pentru persoana vulnerabilă. Se creează astfel un fals sentiment de intimitate. Traficanții nu sunt cine pretind că sunt – ei pot avea acum orice chip și orice discurs, ajustându-și cu ușurință identitatea în funcție de victima cu care intră în contact.

De pildă, raportul din 2018 al APPG (All Party Parliamentary Group) coordonat de Parlamentul Marii Britanii și emis prin intermediul Human Trafficking Foundation menționează cazul unor tinere femei traficate din Europa de Est în Marea Britanie pentru exploatare sexuală. Femeile erau recrutate prin intermediul unei platforme de socializare, iar apoi, prin conversații pe Skype erau ademenite cu false promisiuni că vor avea un loc de muncă sau o relație de iubire cu persoana cu care conversau. Mai mult, individul cu care discutau le cumpăra biletul de avion și le aștepta la aeroport. La sosire, erau duse direct într-un bordel (cu

numele de acoperire de salon de masaj) și obligate să se prostitueze (le erau confiscate actele și erau amenințate că membrii familiei rămași acasă vor avea de suferit)(APPG, 2018).

O altă manieră de recrutare este prin intermediul anunțurilor online pentru locuri de muncă. În ansamblu, recrutarea pe Internet a devenit metoda principală de selecție și recrutare folosită de companii din întreaga lume: online se postează ofertele de muncă, companiile oferă detaliile privind beneficiile posturilor de muncă și analizează aplicațiile primite online ale diverșilor candidați. În acest context, devine foarte simplu și deloc costisitor pentru traficanți să creeze site-uri cu anunțuri frauduloase, păstrându-și ascunsă identitatea. Aceste anunțuri sunt atractive atât pentru cei aflați în căutarea urgentă a unui loc de muncă, cât și pentru cei care caută oportunități (legate de expectațiile stilului de viață). Raportul *The internet plays in trafficking in human beings for labour exploitation* oferă mai multe studii de caz, dintre care oferim următorul exemplu (ITUC CSI IGB, Anti-slavery & CCME, 2015):

Anunț postat online în 2013: „Loc de muncă în Emiratele Arabe Unite, domeniul construcții, salariul de 1500 de euro, program de 8 ore pe zi, orele suplimentare plătite, cazare oferită de angajator”. Compania de recrutare care a postat anunțul era deținută de un cetățean italian. Odată muncitorii ajunși în Dubai, documentele le erau confiscate, iar aceștia au fost cazați în condiții improprii pentru locuit și forțați să lucreze fără să primească vreun ban. Au fost identificate 22 de victime, iar în 2014, pe baza acestui caz s-a inițiat o dezbatere publică și politică privind necesitatea existenței unor reglementări care să-i protejeze pe muncitorii români din străinătate.

Tehnologia digitală ca mijloc de control

Traficanții pot utiliza software-ul GPS din telefoane pentru a urmări mișcările victimelor sau, în cazul muncii casnice și a altor forme de exploatare a muncii, să monitorizeze și să controleze victimele prin supraveghere video. Tehnologia digitală este folosită de traficanții de ființe umane și ca modalitate de control prin șantaj. Astfel, mai bine de 50% din victimele exploatării au fost forțate, la un moment dat, să producă materiale pornografice, folosite apoi ca formă de manipulare și supunere psihologică (mesajul fiind că acum, cu acest conținut pornografic aflat pe Internet, victima nu mai are nicio șansă la o viață normală).

Tehnologia digitală ca „piață de desfacere”

Traficanții și asociații lor comunică prin aplicații criptate sau folosesc Dark Web pentru a se conecta. În plus, criptomonede le permit traficanților să efectueze tranzacții financiare. În prezent, atât platformele online, cât și aplicațiile destinate telefonului mobil reprezintă locuri virtuale în care ființele umane sunt vândute în vederea exploatării sexuale, exploatării ca forță de muncă (servitute domestică, agricultură, etc.)

Tehnologia digitală ca nouă formă de exploatare – sexul în fața camerelor web

Această nouă formă de exploatare s-a dezvoltat ca fenomen transnațional – dintr-o dată, serviciile sexuale ale unei persoane obligate să se prostitueze nu se mai limitau la un spațiu fix și un număr limitat de clienți; acum, mai mulți clienți, din

orice colț al globului pot plăti simultan pentru această formă de exploatare sexuală. Protejați de anonimat, traficanții se bucură de câștiguri tot mai mari.

Din păcate, acestei forme de trafic îi cad pradă numeroși minori, iar Filipinele dețin locul central la nivel mondial (zeci de mii de victime identificate, cu familii care își exploatează în acest mod copiii de vârstă tot mai mică). Este, prin urmare, o dublă infracțiune – trafic de ființe umane și pedofilie.

Dar... Tehnologia digitală ca speranță

În esență însă, tehnologia digitală nu este altceva decât un instrument, o unealtă. Deși le oferă infractorilor anonimitate și libertate de acțiune, tehnologia poate oferi reprezentanților legii numeroase oportunități în lupta contra traficului de persoane. Aveți mai jos câteva exemple:

În 2013, organizația Terre des Hommes – Olanda, într-o acțiune sub acoperire de anvergură, folosește inteligența artificială pentru a genera un software care ia chipul unei fetei de 10 ani – Sweetie – prezentă pe grupurile de chat și forumurile online dedicate exploatarea sexuală a copiilor. În mai puțin de 2 luni jumătate, au fost identificați mai bine de 1000 de adulți din peste 65 de țări care au încercat să plătească pentru serviciile sexuale ale lui Sweetie în fața unei camere web.

DeliverFund, un grup din SUA format din foști agenți CIA, NSA și poliție, folosește un software specializat pentru scanarea site-urilor web utilizate de traficanții de persoane pentru a identifica rapid indiciile care dezvăluie exploatarea sexuală (de pildă, sunt analizate aproximativ 4000 de anunțuri și fotografii pe minut). Astfel de indicii pot fi tatuajele pe care le au fetele din imagini (care denotă apartenența la un anumit clan de traficanți), postura din fotografie, etc. Utilizarea

tehnologiei digitale a însemnat un progres semnificativ pentru organizație: în primii trei ani de existență ai organizației, au fost arestați 4 traficanți; din 2018, odată cu creșterea numărului de angajați și folosirea software-ului menționat, DeliverFund a ajutat forțele de ordine să prindă 19 traficanți și să elibereze 17 victime, în timp ce în 2019 a contribuit la arestarea a 25 de traficanți și la eliberarea a 50 de victime.

Un alt exemplu de inteligență artificială folosită în lupta contra traficului de persoane este software-ul Traffic Jam. Programul analizează anunțurile online care fac publicitate diverselor servicii sexuale (de ex., anunțuri pentru escorte) și reușește să realizeze o comparație între fotografiile din aceste anunțuri și anunțurile de persoane dispărute. În parteneriat cu reprezentanții instituțiilor legale și a câtorva ONG-urii, software-ul are o rată de reușită de aproximativ 88%, iar datele adunate de acesta au dus la eliberarea a sute de victime ale traficului de persoane din SUA și Canada.

Studiile menționează și baza de date a Interpolului – International Child Sexual Exploitation Image Database, dar și folosirea de software-uri pentru a recupera amprentele digitale ale traficantilor, căutări automate, analiza de date, etc (UNODC, 2015).

Pe lângă tot ceea ce înseamnă soft-uri de inteligență artificială, Internetul este un bun canal de comunicare pentru campaniile anti-traffic de persoane, pentru campaniile de informare a muncitorilor, prin care aceștia să-și cunoască drepturile (de exemplu, în România desfășurate de Ministerul Afacerilor Externe și Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane).

Întrebare către clasă:

Vă puteți gândi la alte câteva exemple prin care putem folosi tehnologia digitală și Internetul pentru a preveni traficul de ființe umane?

A5 – studii de caz – Capcanele tehnologiei

Obiectiv: înțelegerea capcanelor tehnologiei

Durață: aproximativ 10 minute

Materiale: resursa PPT, videoproiector, laptop

Recomandare:

Asigurați-vă că toate întrebările au primit răspuns.

Cum se desfășoară

Proiectați la videoproiector anunțurile de mai jos. Discutați pe rând fiecare anunț/ situație. Subpunctele reprezintă unele dintre elementele pe care ar trebui să le identifice copiii în anunțuri.

Posibile întrebări pentru ghidarea discuției:

Cum vi se pare acest anunț?

Credeți că este un anunț de angajare real sau se urmărește doar manipularea persoanei?

De ce credeți asta?

ANUNȚURI:

- 1. Firmă din Germania angajează muncitori calificați și necalificați în construcții. Salarii de minim 1800 EUR net/lună (necalificați) și 2700 EUR net/lună (calificați). Program de lucru 8 h/zi, colectiv excelent. Contract de muncă sub legea germane încheiat din primul moment al ajungerii în Germania.*

Probleme de identificat de către elevi (ghidați-i către răspunsuri dacă au nevoie de ajutor):

- salariile sunt foarte mari pentru munca ce urmează a fi depuse;
- contractul de muncă se încheie la destinație

2. *Căutăm femeie îngrijire bătrâni în Italia. Se oferă cazare, masă, transport și 2000 EUR net/lună. Concediu plătit și 2 călătorii dus-întors pe an în țară. Nu este necesară cunoașterea limbii italiene.*

Probleme de identificat de către elevi (ghidați-i către răspunsuri dacă au nevoie de ajutor):

- condițiile sunt mult prea bune pentru post (toate cheltuielile plătite, plus concedii, plus salariu)
- nu se solicită elemente de bază din limba țării în care se va munci. Atenție! Faptul că nu cunoașteți limba vă face să deveniți vulnerabili.

3. *Firmă din Spania angajează lucrători agricoli necalificați. Oferă transport, cazare, masă și 7 EUR/oră. Fără normă zilnică. Zi de lucru de maxim 8 ore. Cazare 4 persoane în cameră.*

Probleme de identificat de către elevi (ghidați-i către răspunsuri dacă au nevoie de ajutor):

- nu există poziție în agricultură fără normă minima;
- informațiile pictează o imagine mult prea frumoasă (cazare câte 4, 8 ore de muncă, bani relativ mulți pentru sarcinile de îndeplinit)

SESIUNEA 4

Exploatarea sexuală ca formă a traficului de ființe umane

SESIUNEA 4

Exploatarea sexuală ca formă a traficului de persoane

Scop:

Explicarea noțiunii de exploatare sexuală

Înțelegerea dimensiunii fenomenului

Clarificarea noțiunii de victimă a exploatării sexuale

Înțelegerea metodelor folosite de traficanți

Cuvinte cheie: exploatare sexuală, victimă, metoda loverboy

Metode și procedee: prezentare teoretică, exercițiu practic, dezbatere, vizionare de scurt film

Materiale didactice necesare: videoproiector, laptop, studii de caz tipărite, hârtie și pixuri

Durata: 45 de minute

Nivel de interactivitate: crescut

Desfășurarea lecției - Recomandări:

Începeți printr-o prezentare teoretică despre exploatarea sexuală ca formă a traficului de persoane (A1).

Prezentarea va fi urmată de un exercițiu interactiv (tema: metodele de racolare) (A2)

Lecția se încheie cu vizionarea unui scurt film conceput pentru conștientizarea problematicei exploatării sexuale (A3)

A1 - prezentare teoretică – Exploatarea sexuală

Obiectiv: descrierea fenomenului de exploatare sexuală (statistici relevante, modalitățile de recunoaștere a exploatării sexuale, victimele exploatării)

Durată: aproximativ 15 minute

Materiale: prezentare Power Point, laptop, videoproiector

Recomandări:

Înainte de a începe prezentarea propriu-zisă, luați-vă 1 minut pentru a recapitula alături de elevi formele traficului de ființe umane (exploatare sexuală, muncă forțată, cerșetorie, infracționalitate forțată, etc);

Proiectați prezentarea PowerPoint și discutați fiecare slide (filă) în parte;

Intercalați în prezentarea teoretică referințe la roata puterii și controlului și la elementele discutate în primele sesiuni;

Implicați elevii în discutarea conceptelor teoretice, solicitând informații din sală pentru fiecare concept prezentat;

Opriti-vă asupra statisticilor prezentate pentru a vă asigura că toți elevii înțeleg graficele în mod corect. Arătați pe fiecare grafic elementele relevante pentru acesta, explicându-le;

Explicați încă de la început că temele discutate sunt delicate, complexe și că reprezintă realitatea de zi cu zi a unor persoane reale, din țara noastră și din alte țări. Tocmai de aceea, așteptarea pe care o adresați clasei este de **a trata cu maturitate și respect acest subiect, pentru a proteja măcar în acest fel demnitatea victimelor.**

Desfășurați lecția cu multă precauție – temele abordate aici pot fi total străine unora dintre copiii de la clasă, în timp ce altora le pot fi dureros de familiare. Nu adresați întrebări intime copiilor și nu insistați cu întrebări dacă îi vedeți tulburați.

Păstrați-vă câteva minute la final pentru a primi întrebări din partea clasei.

Conținut teoretic

Ce este exploatarea sexuală?

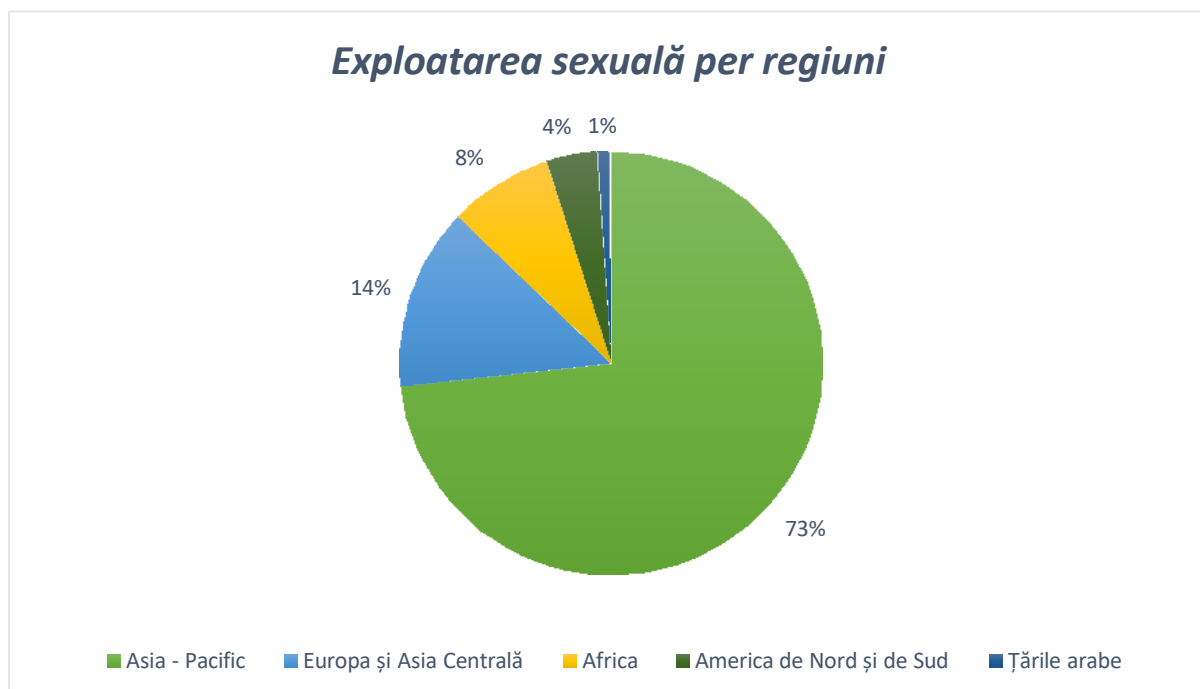
Atunci când vorbim despre exploatare sexuală, vorbim despre persoane care sunt înșelate, manipulate sau forțate să ia parte la activități cu conținut sexual. Tipic, vom găsi persoane exploatare sexual în următoarele zone:

- prostituție;
- bordeluri – oferte de masaj;
- agenții de escorte;
- dans la bară;
- căsătorii forțate;
- striptease în fața camerelor web;
- linii telefonice cu temă sexuală;
- chat-uri cu scop sexual;
- pornografie;
- așa-zisele „mirese comandate prin poștă”
- turism sexual.

(traducere de la <https://www.stophetraffik.org/about-human-trafficking/types-of-exploitation/>)

Statistici globale și naționale legate de exploatarea sexuală

Conform raportului „Global estimates of modern slavery: forced labour and forced marriage” prezentat de International Labour Office în anul 2017, la nivel global, se estimează că în 2016 au fost exploatați sexual 3,8 milioane de adulți și 1 milion de copii. Marea majoritate a victimelor, aproximativ 99%, a fost formată din femei și fete. Mai mult de 70% au provenit din regiunile Asia și Pacific, în jur de 14% din Europa și Asia Centrală, 8% din Africa, 4% din cele două Americi și 1% din țările arabe.

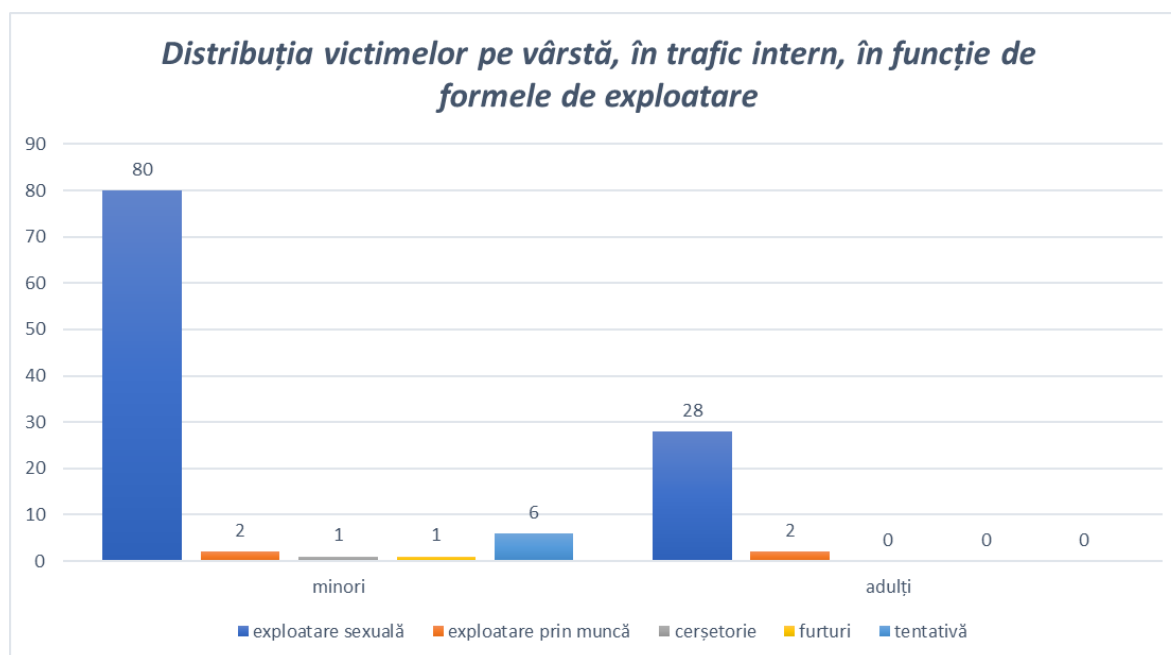

Fig. 8 Exploatarea sexuală per regiuni

Conform aceluiași raport, 74% din victimele exploatării sexuale au fost exploatate extern, adică în afara țării de proveniență. (ILO, Walk Free Foundation și IOM, 2017).

În România anului 2019, exploatarea sexuală continuă să fie cea mai întâlnită formă de exploatare, indiferent dacă vorbim de traficul intern sau de cel extern.

Conform raportului pe primul semestru al anului 2019 al Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane, 72% din victimele traficului au fost identificate ca fiind victime ale exploatării sexuale (ANITP, 2019a): „În perioada analizată, cifrele indică orientarea cu precădere spre exploatarea sexuală a minorilor în trafic intern (*a se vedea figura nr.9*) și exploatarea sexuală și prin muncă a adulților în trafic extern (*a se vedea figura nr.10*).”

Fig. 9. Distribuția victimelor pe vârstă, în trafic intern, în funcție de formele de exploatare

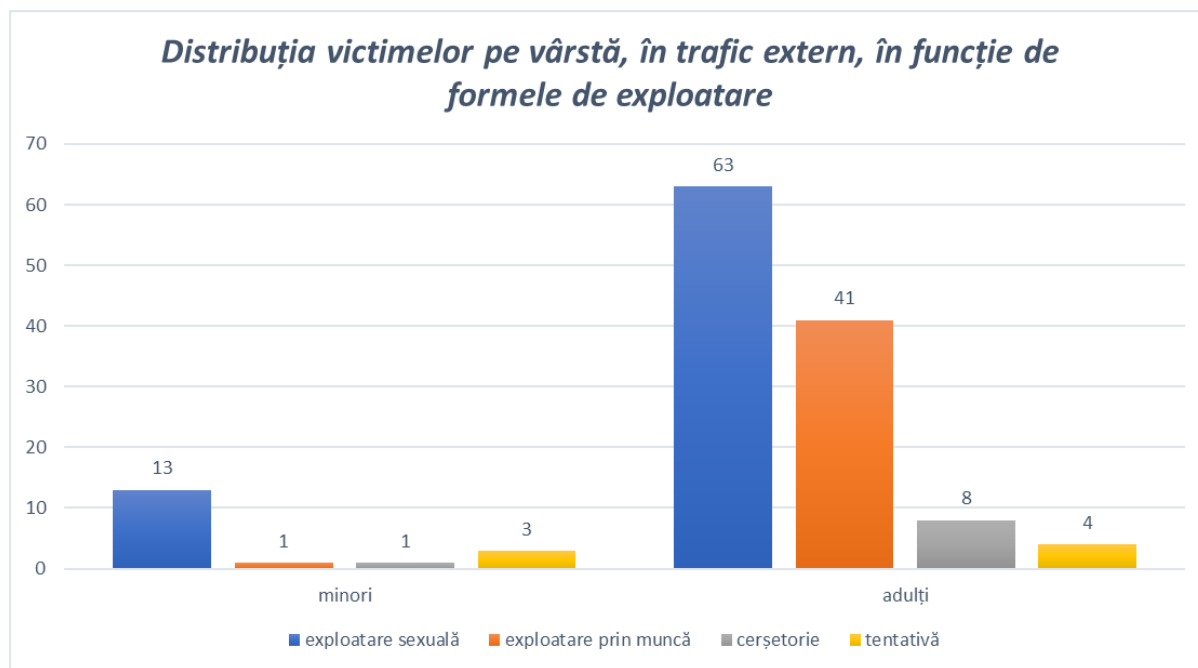
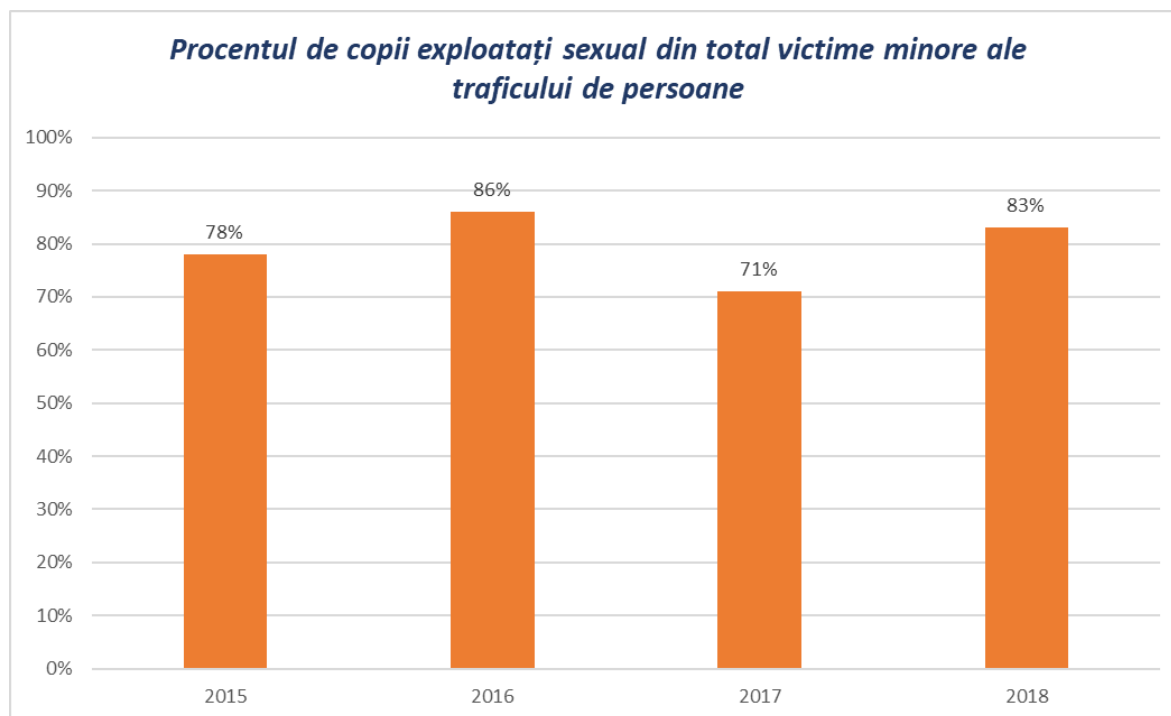

Fig. 10 Distribuția victimelor pe vârstă, în trafic extern, în funcție de formele de exploatare

Conform studiului *Financing of organised crime - human trafficking in focus study*, citat în raportul *Agenției Împreună (2019)* „exploatarea sexuală este principalul mod de exploatare, deoarece există o cerere ridicată în Europa pentru servicii sexuale, cu țări mari consumatoare (locuri unde se organizează escapade de turism sexual cu un nivel scăzut al cheltuielilor)”.

Fig. 11 Procentul de copii exploatați sexual din totalul de victime minore ale traficului de persoane în România

Cum pot recunoaște exploatarea sexuală? ⁶

Evident, ca orice altă formă de exploatare, și exploatarea sexuală este dată de gol de niște semne ce pot fi mai mult sau mai puțin evidente.

O persoană exploataată sexual, în mod tipic:

- este urmărită îndeaproape;

⁶ Tăducere și adaptare pe baza informațiilor disponibile la <https://www.stophetraffik.org/spot-the-signs/>

- este plină de vânătăi sau alte semne ale abuzului fizic (arsuri de țigară pe piele, tatuaje ce indică „proprietarul”, etc.);
- este deposedată de toți sau marea majoritate a banilor pe care îi obține din vânzarea de servicii sexuale;
- folosește un vocabular limitat la cuvinte cu tentă sexuală;
- prezintă semne de traumă emoțională;
- prezintă semne că a fost sau este forțată, intimidată sau manipulată în a oferi servicii sexuale.

Locurile în care se desfășoară activitățile, la rândul lor, pot prezenta niște semne specifice:

- ușile sau cutiile de scrisori par să fi fost sigilate pe interior;
- persoanele par să și locuiască/doarmă în același loc în care oferă serviciile;
- persoanele sunt mutate dintr-un loc în altul.

Cine sunt victimele exploatării sexuale?

Nu există o tipologie clară a victimelor, oricine putând cădea pradă manipulării traficantilor.

Luând în calcul zona de proveniență, raportul ANITP pe primul semestru al anului 2019 menționează: „La fel ca în anii anteriori, victimele au provenit din aproape toate județele României, existând însă o concentrație mai ridicată în cazul unor județe”(ANITP, 2019a p.2).

Preluăm mai jos tabelul din aceeași sursă:

Tabel 2. Top 10 județe de proveniență a victimelor identificate în primul semestru (tabel preluat din Analiza semestrială ANITP pentru primul semestru din 2019)

Județ de proveniență	Număr
Iași	27
Dolj	27
Bacău	23
Brașov	19
Galați	15
Sălaj	15
Dâmbovița	12
Mureș	11
Brăila	11
Bihor	9

(Menționăm că aceste cifre indică doar numărul de cazuri raportate și identificate, nu numărul total la cazurilor de trafic de persoane în scopul exploatării sexuale. Subliniați-le elevilor acest aspect.)

Același raport menționează că 55% din victimele traficului provin din mediul rural, în timp ce 45% sunt victime din mediul urban și din municipiul București. Cu alte cuvinte, putem deduce din toate aceste statistici și rapoarte că nimeni nu se poate considera la adăpost de traficul de persoane și doar o atenție sporită și o cunoaștere a fenomenului per ansamblu pot oferi șanse reale de a rămâne în siguranță.

Cum se face recrutarea?

- Anunțuri online pentru videochat, saloane de masaj, etc.
- False agenții de impresariat, modelling, actorie, canto, etc (în general, profesii care mizează pe un anumit tip de expunere și pe atractivitate fizică)
- Promisiunea unui loc de muncă foarte bine plătit în străinătate care să rezolve toate problemele financiare ale familiei
- Metoda Loverboy (elevii vor primi mai multe detalii în exercițiul următor, dar îi puteți provoca să încerce să ghicească despre ce ar putea fi vorba)
- Șantaj (de pildă, o fată care i-a trimis prietenului poze cu conținut explicit / nuditate poate fi șantajată de către acesta și exploatată sexual)
- Platforme de socializare (victimele capătă încredere în traficanți și dezvoltă atașament față de aceștia, fără a fi conștiente la ce se expun) etc.

De ce pot fi copiii/ adolescenții mai vulnerabili în fața acestei forme de trafic de persoane?

Proiectul Polaris menționează: „Traficanții abuzează adesea de oameni care speră să aibă o viață mai bună, care nu au oportunități de angajare sau care au o viață personală marcată de instabilitate sau un istoric de abuz sexual.”

Traficanții îi tratează pe copiii/ adolescenții pe care-i vizează pentru exploatare ca pe niște obiecte, niște bunuri de consum. Sarcina traficantilor este ușurată de anumiți factori care țin de specificul etapei de vârstă sau de contextul socio-economic. Astfel, copiii pot fi mai ușor de manipulat și de înșelat deoarece:

- nu au resursele cognitive și emoționale de a rezista unei persoane (mai ales o persoană de care sunt atașați emoțional)

- sunt vulnerabili ca sprijin din partea familiei (familii destrămate, părinți neimplicați, creșterea în centre de plasament, etc)
- provin din familii unde există numeroase conflicte și chiar violență domestică
- nu le sunt îndeplinite nevoile de bază în familia de origine (hrană, haine, adăpost)
- au un istoric de abuz fizic/ sexual care îi face extrem de vulnerabili în fața a ulterioare abuzuri
- au o nevoie mare de acceptare și înțelegere (care este îndeplinită, aproape miraculos, de un adult care este răbdător, înțelegător, pare că nu le cere nimic, le acceptă derapajele, le face cadouri speciale, etc.)
- pot fi în conflict foarte mare cu familia și sunt în situația de a fugi de acasă
- au o mai mare deschidere către ce este nou și o capacitate mai redusă de a estima pericolul
- nu au încredere în reprezentanții autorităților
- sunt mai vulnerabili în fața izolării sociale sau, dimpotrivă, a presiunii din partea egalilor („Nu fi sărac, găsește și tu o soluție, nu contează ce faci, important e să iasă banul”)
- nu au informații despre traficul de ființe umane și exploatarea sexuală.

Cum își controlează traficanții victimele?

Traficanții folosesc mai multe metode de control, printre care:

- mimează afecțiunea față de victimă;

- îi induc victimei o dependență de droguri/ alcool, vulnerabilizând-o astfel și mai mult;
- izolează victima de alte persoane (încă din perioada recrutării, în mod subtil);
- abuzează fizic, sexual și verbal victima;
- controlează nevoile bazale ale victimei (apă, hrană, adăpost);
- imobilizare fizică îndelungată;
- ore îndelungi de exploatare sexuală (pentru a atinge un anumit prag financiar zilnic);
- amenință viața victimei sau a persoanelor dragi acesteia;
- conving victima că această viață este o opțiune incomparabil mai bună decât ce aveau acasă, înainte.

A2 - exercițiu practic – METODA LOVERBOY

Obiectiv: înțelegerea uneia dintre principalele metode de racolare folosite de traficanți

Durață: aproximativ 20 de minute

Materiale: fișa Metoda Loverboy tipărită în mai multe exemplare (o veți găsi în Anexe)

Recomandare: Asigurați-vă că toate întrebările au primit răspuns.

Cum se desfășoară

Împărțiți elevii în grupuri de maxim 4. Dacă nu sunt foarte mulți, puteți să îi împărțiți și în grupuri de 3 elevi.

Distribuiți fiecărui elev câte un material – fișa Metoda Loverboy. Rugați-i să citească textul de pe prima pagină a materialului și apoi, în echipe, să răspundă la întrebările din material. Spune-ți-le de la început că vor trebui să-și împărtășească părerile în fața întregului grup.

Dați-le copiilor la dispoziție aproximativ 10 minute.

La expirarea timpului, anunțați elevii că veți discuta fiecare întrebare în parte. Asigurați-vă că toate grupurile și-au explicat punctul de vedere. Dacă este nevoie, întrebați-i direct. După fiecare întrebare trageți concluziile, ajungând la răspunsul cel mai complet/ corect cu putință. Sub nici o formă nu permiteți ca elevii să plece cu o idee eronată.

Metoda Loverboy

Citiți următorul text, iar apoi răspundeți la întrebările de mai jos.

„Studiile arată că există numeroase rețele de prostituție conduse de români, ale căror victime sunt tinere românce. Majoritatea victimelor înregistrate au fost traficate de o persoană cunoscută (mai bine de 49%), iar 9% au fost recrutate chiar de propriul partener.

Interpol a numit România „bolnavul Europei”, fiind țara care exportă cele mai multe victime ale traficului de persoane în Uniunea Europeană. Oricine poate deveni victimă, iar fetițele încep să fie traficate chiar și de la vârsta de nouă ani. Sunt preferate copilele, tinerele, care arată bine, care știu poate și o limbă străină.

Experții spun că fetele sunt racolate prin mai multe metode.

Cea mai utilizată este metoda clasică, Loverboy. Această metodă ascunde o mare păcăleală: fata nu este traficată imediat. Racolatorul are o întreagă tactică: petrece timp cu fata, îi vorbește frumos, nu îi propune nimic indecent sau cu tentă sexuală, o introduce în familia sa (care are un scenariu special). Mai mult, racolatorul este apropiat de vârstă cu fata respectivă, pare foarte îndrăgostit. Când încrederea este câștigată, îi prezintă fetei oportunități de lucru în străinătate. După ce ajung în țara unde prostituția este legalizată, racolatorul își arată adevărata față și intențiile pe care le are și o predă proxeneților.

Atunci începe calvarul pentru fetele traficate.”

(Textul a fost extras din stirea publicată pe 8 octombrie 2019, disponibilă la <https://a1.ro/news/social/romania-principala-sursa-de-prostituate-a-europei-id915817.html>)

Ghidaj: Întrebările și răspunsurile posibile:

1. . Ce este specific la metoda de racolare Loverboy?

- racolarea se face prin intermediul iubitului, traficanții prefăcându-se îndrăgostit de victimă pentru a-i adormi suspiciunile și a îi câștiga încrederea;*

2. . Cine credeți că poate să cadă victimă acestei metode de racolare?

- Oricine.*

3. Enumerați trei indicii care ar putea să vă îngrijoreze/ v-ar putea face să suspectați o încercare de racolare.

- cadouri scumpe;*
- invitații în excursii sau vacanțe, deși relația e foarte recentă*
- reticență în a-ți cunoaște familia;*
- dificultate în a verifica unele afirmații, etc.;*
- deși e comunicativ, partenerul nu oferă informații foarte concrete despre viața sa;*
- îți cere lucruri care te fac să te simți inconfortabil/ă sau pe care ai vrea să nu le afle prietenii/familia;*
- partenerul pare a avea un stil de viață care depășește jobul declarat sau are un program ciudat de flexibil;*
- partenerul are un anturaj cu istoric infracțional;*
- partenerul promite “marea cu sarea și luna de pe cer”.*

4. Ce ar putea face o fată pentru a nu fi racolată prin această metodă?

- să nu se ferească de adulții care sunt responsabili pentru ea (părinți, tutori);*

- să ceară sfatul unor adulți de încredere (nu neapărat părinte, dacă nu are o relație bună cu acesta; poate fi un profesor, consilierul școlar, etc);
- să caute informații despre partener, dincolo de ceea ce acesta le spune;
- să nu plece în concedii/excursii sau să se mute în străinătate fără a avea un însoțitor de încredere (altul decât partenerul său, evident) și fără a-și lua toate metodele de precauție;
- să nu fugă de acasă;
- să apeleze la poliție la cea mai mică suspiciune.

A3 – video – Speranțe la vânzare

Obiectiv: conștientizarea fenomenului de exploatarea sexuală

Durată: 10 minute

Materiale: conexiune la internet, laptop, proiector, clip video: fragment din filmul *Speranțe la vânzare*⁷, produs de către Centrul Parteneriat pentru Egalitate și partenerii săi în cadrul proiectului ”AnimaNova – Integrare pe piața muncii pentru persoanele traficate”. Linkul către acest fragment este disponibil [aici](#):

Recomandări:

- Înainte de a proiecta filmul, explicați-le elevilor că nu este un film de ficțiune, ci o secvență dintr-un film care reunește mărturiile mai multor persoane traficate. De aceea, pentru a proteja identitatea protagonistei filmului, s-a recurs la un artificiu – chipul acesteia a fost pictat, pentru a-i ascunde parțial trăsăturile;
- Fiind vorba despre experiența foarte reală a cuiva, mai ales a unei persoane apropiată de vârstă cu ei, cereți-le să dea dovadă de respect față de demnitatea acestei persoane.

Posibile întrebări pentru ghidarea discuției:

- Ce impresie v-au lăsat cuvintele fetei?*
- Cum credeți că se simte o persoană aflată în această situație?*
- Ar fi putut ea să procedeze altfel? Cum?*

---

⁷ Filmul integral poate fi urmărit accesând linkul <https://www.sperantelavanzare.ro/>

SESIUNEA 5

Munca forțată ca formă de trafic și exploatare

SESIUNEA 5

Munca forțată ca formă de trafic și exploatare

Scop:

Explicarea noțiunii de muncă forțată;

Înțelegerea dimensiunii fenomenului.

Cuvinte cheie: muncă forțată

Metode și procedee: prezentare teoretică, exercițiu practic, dezbatere, vizionare de scurt film

Materiale didactice necesare: videoproiector, laptop, conexiune la internet, studii de caz tipărite, hârtie și pixuri

Durata: 45 de minute

Nivel de interactivitate: crescut

Desfășurarea lecției - Recomandări:

Lecția va debuta printr-o prezentare teoretică pe subiectul muncii forțate (A1). În cadrul acestei prezentări veți proiecta și un scurt clip care să susțină coerent prezentarea.

Prezentarea este urmată de un exercițiu practic, în care elevii sunt încurajați să descopere realitățile muncii forțate (A2).

A1 - prezentare teoretică - Munca forțată

Obiectiv: prezentarea muncii forțate ca formă de exploatare și a statisticilor relevante la nivel global și național; înțelegerea mai complexă a fenomenului

Durată: 15-20 minute

Materiale: prezentare Power Point, laptop, videoproiector, conexiune la internet, clipuri video

Recomandări:

La fel ca și până acum, începeți lecția printr-o scurtă recapitulare (ce înseamnă traficul de persoane, care sunt principalele forme de trafic);

Proiectați prezentarea PowerPoint și discutați fiecare slide (filă) în parte;

Prezentați conceptele teoretice cu ajutorul elevilor, solicitând informații din sală pentru fiecare concept prezentat;

Opriti-vă asupra statisticilor prezentate pentru a vă asigura că toți elevii înțeleg graficele în mod corect. Arătați pe fiecare grafic elementele relevante pentru acesta, explicându-le.

Desfășurați lecția cu multă precauție – temele abordate aici pot fi total străine unora dintre copiii de la clasă, în timp ce altora le pot fi dureros de familiare. Nu adresați întrebări intime copiilor și nu insistați cu întrebări dacă îi vedeți tulburați.

Explicați încă de la început că temele discutate sunt delicate, complexe și că reprezintă realitatea de zi cu zi a unor persoane reale, din țara noastră și din

alte țări. Tocmai de aceea, așteptarea pe care o adresați clasei este **de a trata cu maturitate și respect acest subiect, pentru a proteja măcar în acest fel demnitatea victimelor.**

Păstrați-vă câteva minute la final pentru a primi întrebări din partea clasei.

Posibile întrebări pentru slide-urile cu grafice:

Ce înțelegeți din acest grafic?

Care este cea mai surprinzătoare informație pentru voi din acest grafic?

(puteți pune și o întrebare pentru testarea efectivă a înțelegerii de tipul „Ce este reprezentat cu culoarea verde/albastru/etc?”

Conținut teoretic

Ce este munca forțată?

Munca forțată poate fi înțeleasă drept muncă ce se efectuează involuntar și sub amenințarea unei pedepse. Aceasta se referă la situațiile în care persoanele sunt constrânse să lucreze prin utilizarea violenței sau a intimidării sau prin mijloace mai subtile, cum ar fi datoria financiară, păstrarea/confiscarea actelor de identitate sau amenințările cu denunțarea la autoritățile de imigrare.

Conform Convenției privind munca forțată a OIM, 1930 (nr. 29), munca forțată reprezintă: "toate lucrările sau serviciile care sunt solicitate de la orice persoană sub amenințarea cu o pedeapsă și pentru care persoana nu s-a oferit pe sine sau în mod voluntar."

Definiția de mai sus este formată din trei elemente:

- Munca sau serviciul se referă la toate tipurile de muncă care apar în orice activitate, industrie sau sector, inclusiv în economia informală.
- Amenințarea cu o pedeapsă se referă la o gamă largă de penalități utilizate pentru a constrânge pe cineva să muncească.
- Absența acordului informat sau a libertății de a renunța la un loc de muncă: termenii „oferit voluntar” se referă la consimțământul gratuit și informat al lucrătorului de a se angaja într-un loc de muncă și libertatea acestuia de a pleca în orice moment. Nu acesta este cazul, de exemplu, atunci când un angajator sau un recrutor face promisiuni false, astfel încât un lucrător să ajungă într-un context de muncă pe care altfel nu l-ar fi acceptat.

Evident, există și excepții de la aceste reguli, cum ar fi serviciul militar obligatoriu (acolo unde acesta mai există), obligațiile civice normale (cum ar fi datul zăpezii de pe trotuarul propriu iarna) sau munca din închisori în anumite limite și situații.

Munca forțată poate fi impusă atât adulților cât și copiilor, de către autoritățile statului, de către întreprinderi private sau de către persoane fizice. Ea poate fi găsită în toate tipurile de activitate economică, cum ar fi munca în gospodărie, construcții, agricultură, producție, exploatare sexuală, cerșit forțat etc. și în fiecare țară.

Statistici legate de munca forțată

De reținut că, din perspectiva Oficiului Internațional al Muncii, munca forțată cuprinde:

- munca forțată propriu-zisă;
- exploatarea sexuală (despre care am discutat în sesiunea anterioară);

- muncă forțată impusă de stat.

Dacă e să vorbim despre munca forțată propriu-zisă, în 2016 la nivel mondial erau aproximativ 16 milioane de victime. Mai multe femei decât bărbați sunt afectate de munca forțată, cu 9,2 milioane (57,6%) femei și 6,8 milioane (42,4%) bărbați (ILO, Walk Free Foundation și IOM, 2017).

Care sunt domeniile în care apar cazurile de muncă forțată?

Exploatarea prin muncă apare cel mai frecvent în sectoare care sunt slab reglementate (și atunci sunt frecvente practicile de sub-contractare) sau cele care presupun locuri de muncă temporare sau sezoniere. Domeniile sunt potrivit ITUC CSI IGB, Anti-Slavery și CCME, 2011):

- construcții - mai ales în marile orașe, atât intern, cât și în afara țării. Oamenilor li se promite, de obicei, un salariu bun, precum și cazarea și hrana incluse, dar, în realitate, nu le se întocmesc contracte, nu sunt plătiți, condițiile de trai sunt improprii, etc;
- servicii de curățenie (în hotelurile din diverse colțuri ale lumii, dar și în alte tipuri de instituții);
- agricultură (de ex., s-au înregistrat multe cazuri în care numeroși lucrători din Europa de Est erau practic ținuti în sclavie, muncind la cules de căpșuni sau fructe exotice, fără a le fi respectate drepturile);
- muncă domestică – curățenie, îngrijire copii sau bătrâni, situații în care persoana (de obicei de gen feminin) locuiește permanent cu angajatorul, care însă îi confiscă actele și nu-i respectă drepturile (la

circulație, la timp liber, de a fi plătită pentru munca depusă, etc.)
Această situație mai poartă și numele de „sclavie domestică” sau „servitute domestică” și se întâmplă mai ales în cazurile migranților (îngrijitoarele din Estul Europei, bonele filipineze, etc).

- turism (muncile sezoniere, de pildă, pe litoral) etc.

Cum ajunge cineva să fie traficat pentru muncă, mai ales dacă e adult?

Șide ce acceptă situația asta?

Primul răspuns ar putea ține de *lipsa de informare* a oamenilor.

(În acest moment, proiectați următorul scurt film și discutați, foarte succint, cu clasa. Continuați apoi prezentarea teoretică.)

Video *A munci este un drept, a exploata munca este o infracțiune* realizat de ANITP și disponibil pe [Youtube](#). Puteți accesa clipul cu un click [aici](#).

Posibile întrebări pentru ghidarea discuției:

Cunoașteți pe cineva care a fost într-o astfel de situație?

Ce ar putea să facă victima pentru a se salva din acea situație?

Ce sfat i-ați da unei persoane care suspectați că este sau poate fi victimă?

De multe ori, situații precum cea de mai sus se întâmplă în cazul angajării într-o țară străină. Sunt situații în care oamenii fie își *anulează precauția* („închid ochii”), conduși fiind de visul unei situații materiale semnificativ mai bune, fie *nu își cunosc drepturile* și nu se gândesc să adreseze anumite întrebări.

În alte situații, sunt înșelați încă de la început sau, dimpotrivă, *condițiile de angajare se înrăutățesc treptat* (de pildă, își primesc banii în prima luna, ceea ce îi face să fie mulțumiți și să acorde și mai multă încredere angajatorului, ca apoi să tot fie amânați cu plata salariilor și să nu mai primească nimic). De foarte multe ori, contractele sunt redactate într-o limbă pe care victima nu vorbește sau într-un jargon juridic complicat, iar după un timp, află în țara respectivă că au semnat un fel de contract de voluntariat.

O practică foarte frecventă este și cea a *taxelor (ilegale!)* pe care oamenii se văd nevoiți să le achite: taxa pentru recrutare, taxe care să acopere cheltuieli de transport / cazare, taxe administrative (de cele mai multe ori, fictive), etc. În aceste condiții, salariile se reduc la zero sau chiar la minus (îndatorarea permanentă a muncitorilor, prin „bunăvoința” angajatorilor).

Vă amintiți cum într-o sesiune anterioară am discutat despre *roata puterii și a controlului?* (Proiectați roata pe ecran). *Puterea și controlul* reprezintă modalitatea prin care traficanții reușesc să-și manipuleze victimele pentru a îndeplini acțiunile solicitate (indiferent dacă vorbim despre sex, muncă, cerșetorie, furt sau alte forme de exploatare).

Traficanții, în mod normal, fac uz de 9 strategii sau instrumente distincte: 1. coerciție și amenințări, 2. intimidare, 3. abuz emoțional, 4. izolare, 5. negare, blamare, minimizare, 6. abuz sexual, 7. abuz fizic, 8. acordarea de privilegii, 9. abuz economic.

Moment interactiv în lecție (2-3 minute)

Recomandăm să adresați elevilor următoarea întrebare și să îi încurajați să participe cu răspunsuri

Care dintre aceste strategii credeți că sunt cel mai frecvent folosite atunci când vorbim despre munca forțată?

La nivel global, majoritatea victimelor muncii forțate a suferit multiple forme de constrângere din partea angajatorilor sau a recrutorilor, ca o modalitate de a le împiedica să poată ieși din situația impusă lor. Aproape un sfert din victime (24%) au menționat că le-au fost reținute salariile sau au fost împiedicați să plece din cauza amenințărilor cu neplata salariilor datorate. Alte modalități de constrângere au fost: amenințări cu violența (17%), acte de violență fizică (16%) și amenințări la adresa familiei (12%). 7% dintre victimele de sex feminin au raportat acte de violență sexuală (ILO, Walk Free Foundation și IOM, 2017, pp. 10-11).

În România, în anul 2019, 18% dintre victimele identificate ale traficului de persoane au fost supuse la muncă forțată, conform raportului ANITP aferent primului semestru al anului 2019. Munca forțată a fost, și continuă să fie, pe locul doi ca prevalență în tipurile de trafic, având o pondere semnificativă mai ales în rândul adulților, după cum o dovedește tabelul de mai jos, preluat din raportul Agenției Împreună. Cifrele sunt aferente anului 2018. Din ele se observă că, spre deosebire de celelalte forme de exploatare, în România victimele muncii forțate sunt preponderent bărbați (92%) (Agenția Împreună, 2019, p.21).

Tabel 3. Numărul de cazuri pe tipuri de exploatare și gen în 2018

Tipul exploatării	Femei	Bărbați	TOTAL
Tentativă	24	3	27
Cerșetorie forțată	12	14	26
Muncă forțată	8	92	100
Furturi forțate	3	5	8
Exploatare sexuală	315	20	335
Alte situații	0	1	1
TOTAL	362	135	497

Atragem însă atenția, din nou, că acestea sunt doar cifrele raportate, care nu reflectă incidența reală a fenomenului. Din păcate, așa cum menționează majoritatea experților în domeniu, numărul cazurilor de muncă forțată s-ar putea să fie mult mai mare decât cel oficial. Acest fapt se datorează pe de o parte faptului că sunt dificil de identificat situațiile în sine și, pe de altă parte, pentru că victimele acestui tip de exploatare, în special bărbații, tind să nu raporteze ceea ce li se întâmplă și, deci, să nu ceară ajutor.

A2 – Exercițiu practic - studiu de caz

Obiectiv: înțelegerea fenomenului muncii forțate și a realităților acestuia

Durată: aproximativ 20-25 de minute

Materiale: fișe *Studiu de caz Maria* și *Studiu de caz Andrei*, ambele fiind ușor de găsit la Anexe

Recomandare - Cum se desfășoară:

Asigurați-vă că toate întrebările au primit răspuns.

Împărțiți elevii în grupuri de maxim 4. Dacă nu sunt foarte mulți, puteți să îi împărțiți și în grupuri de 3 elevi. Asigurați-vă că aveți un număr PAR de grupuri.

Distribuiți fiecărui elev câte un material – jumătate din grupuri primesc *Studiu de caz Maria*, cealaltă jumătate primesc *Studiu de caz Andrei*. Asigurați-vă ca toți elevii dintr-un grup au primit același studiu de caz și că aveți un număr egal de grupuri pe fiecare studiu de caz (de exemplu, dacă aveți 6 grupuri, elevii din primele 3 grupuri au primit toți studiul de caz *Maria*, elevii din celelalte 3 grupuri au primit toți studiul de caz *Andrei*).

Rugați-i să citească textul de pe prima pagină a materialului și apoi, în echipe, să răspundă la întrebările din material. Spune-ți-le de la început că vor trebui să-și împărtășească părerile cu întregul grup. Dați-le 10 minute să răspundă la cele 4 întrebări. Asigurați-vă că toată lumea lucrează.

La expirarea timpului, anunțați elevii că veți discuta fiecare întrebare în parte. Rugați câte un grup de la fiecare studiu de caz să povestească pe scurt despre ce a fost vorba în materialul lor.

Treceți prin întrebări, una câte una. Asigurați-vă că toate grupurile și-au explicat punctul de vedere. După fiecare întrebare, trageți concluziile, ajungând la răspunsul cel mai complet/corect cu putință. Sub nici o formă nu lăsați elevii să plece cu o idee eronată.

Printre ideile care ar trebui să reiasă din discuție (indiferent de studiul de caz discutat) se numără:

- nu toate informațiile primite (fie față în față, fie citită pe Internet) sunt de încredere; întotdeauna aceste informații trebuie verificate și din alte surse (trebuie verificate persoanele și/sau agențiile cu care se sta de vorbă, trebuie căutate persoane care au mai folosit serviciile lor și văzut ce experiență au avut, verificat dacă firmele există și au reputație bună);*
- persoana care ia în considerare o ofertă de muncă trebuie să citească atent toate documentele/contractul, să se asigure că a înțeles toate implicațiile financiare (și nu numai) și să apeleze la cineva care să răspundă la întrebările la care persoana nu are încă răspunsul;*
- persoana care ia în considerare o ofertă de muncă trebuie să își păstreze mereu actele originale și să depună sau să înstrăineze doar copii ale actelor;*
- ar fi de preferat ca persoana care ia în considerare o ofertă de muncă să nu plece „la muncă” în străinătate/ în alt oraș al țării fără să aibă un contract valabil, semnat, în care condițiile să fie stipulate clar;*
- ar fi de preferat ca persoana care ia în considerare o ofertă de muncă să știe limba țării în care pleacă sau cel puțin cuvinte de bază, astfel încât să poată cere ajutorul dacă are nevoie;*

- *persoana care ia în considerare o ofertă de muncă trebuie să se asigure că știe cum să contacteze autoritățile, indiferent unde merge.*

Studiu de caz: Andrei

Citiți următorul text și apoi răspundeți la întrebările de mai jos.

„ A. a văzut un anunț pe Internet: erau căutați oameni pentru munca în agricultură în Spania. Salariul era mai mult decât decent (40 EUR net/zi cu casa și masa asigurate separat), fotografiile cu spațiile de locuit și utilajele folosite arătau investiții și grija pentru angajați. Și-a făcut un calcul rapid: cu banii câștigați în 4 luni de muncă putea să facă o mulțime de lucruri.

A fost foarte încântat când a fost selectat și trimis în Spania, cu transportul asigurat de agenția care dăduse anunțul. I s-a explicat că primul lucru pe care îl va face acolo va fi să semneze contractul de muncă.

Atunci când au ajuns la ferma la care urmau să muncească, el și alți 11 bărbați din România, au fost invitați într-o camera mare, luminoasă în care doi români le-au povestit că pe parcursul șederii acolo vor primi mâncare și cazare și că efectiv li se vor plăti 9 EUR/zi, iar restul de bani li se va da la finalul contractului. Pentru semnarea contractelor, erau rugați să dea Pașapoartele sau Cărțile de Identitate pentru a putea fi întocmite contractele în mod legal. A. a dat actele și abia aștepta să vadă unde va locui și ce va face.

În momentul acela a început calvarul. Au fost duși toți într-un fel de baracă unde erau niște paturi suprapuse absolut mizerabile și unde urmau

să doarmă toți 12. Nici vorbă de dormitoarele cochete din poze. Erau puși să muncească minim 12 ore pe zi și, dacă nu reușeau să-și finalizeze cotele de muncă, absolut inumane, erau penalizați financiar. Abia dacă primeau mâncare. Au fost perioade în care A. a stat 2-3 zile fără să mănânce nimic și, de câteva ori i s-a dat chiar mâncare pentru câini. În medie, a primit cam 6 EUR/zi de muncă pe toată perioada șederii în Spania.

Coșmarul a durat 3 luni, până când o descindere a Poliției spaniole i-a salvat pe el și pe ceilalți aflați acolo.”

Întrebări:

1. Acest caz se califică drept trafic de persoane? Argumentați răspunsul.

---

2. Ce semne ar fi putut să-i dea lui A. de gândit?

---

3. Dacă A. v-ar fi cerut sfatul când a văzut anunțul, ce i-ați fi spus să facă pentru a se asigura că nu ajunge într-o astfel de situație?

Fiți pregătiți să discutați răspunsurile la aceste întrebări în clasă!

Studiu de caz: Maria

Citiți următorul text și apoi răspundeți la întrebările de mai jos.

„M. este o tânără de 22 de ani care a reușit, prin intermediul prietenului ei, L., să ajungă în Marea Britanie când avea 18 ani. Încerca atunci să scape de problemele constante cu care se confrunta acasă. Părinții nu o înțelegeau, o băteau la cap să facă ceva cu viața ei, mai încasa și câte o palmă din când în când.

Odată ajunsă în Marea Britanie, prietenul ei a prezentat-o unei persoane care deținea o agenție de muncă. Agenția a reușit să o plaseze ca îngrijitoare a unei familii de persoane în vârstă. M. era la dispoziția lor 24

de ore din 24: gătea, făcea curat, avea grijă de bătrâni (care aveau diverse boli cronice). Una peste alta, era omul lor bun la toate.

Evident că era plătită. Bani săi se duceau direct în contul agenției de muncă, iar aceasta transmitea banii prietenului său. M. primea o sumă foarte mică, pentru că, nu-i așa, ea avea casă și masă la familia la care locuia și oricum nu avea prea multe ore libere să cheltuiască în rest.

Cam la doi ani după ce a început să lucreze pentru familia de bătrâni, M, a leșinat la coadă la supermarket și s-a trezit internată în spital. I se făcuseră analize și, din cauza epuizării, începea și ea să aibă grave probleme de sănătate.

Partea cea mai proastă a experienței a fost că, încercând să dea de prietenul ei, acesta n-a mai fost de găsit. Toate actele ei erau la el, toți banii ei erau la el și dintr-o dată ambele îi erau extrem de necesare.

Văzând că nu mai dă de L, M. a apelat la agenția de muncă prin care ajunsese la familia de bătrâni. Aceștia nu o puteau ajuta. Salariul ei fusese plătit cu regularitate în contul dat de ea (contul prietenului ei) și cu asta raporturile lor erau încheiate.

Într-un final cazul Mariei a ajuns la Poliție.”

Întrebări:

1. Este acesta un caz de trafic de persoane? Argumentați răspunsul.

---

2. Ce semne ar fi putut să-i dea lui M. de gândit?

---

3. Dacă M. v-ar fi cerut sfatul când a plecat din țară, ce i-ați fi spus să facă pentru a se asigura că nu ajunge într-o astfel de situație?

Fiți pregătiți să discutați răspunsurile la aceste întrebări în clasă!

SESIUNEA 6

Cerșetoria și alte activități infracționale

SESIUNEA 6

Cerșetoria și alte activități infracționale ca forme ale traficului de persoane

Scop:

Explicarea noțiunilor de cerșetorie forțată, activități infracționale forțate
Înțelegerea dimensiunii fenomenului

Cuvinte cheie: cerșetorie forțată, activitate infracțională, furturi forțate,

Metode și procedee: prezentare teoretică, exercițiu practic, dezbateri, vizionare de scurt film

Materiale didactice necesare: videoproiector, laptop, conexiune la internet, studii de caz tipărite, hârtie și pixuri

Durata: 45 de minute

Nivel de interactivitate: mediu

Desfășurarea lecției - Recomandări:

Lecția va debuta cu activitate complexă, în două secvențe - 1. fișă de lucru individual, dezbateri, apoi 2. proiectare scurt film și dezbateri) care are drept scop conștientizarea fenomenului cerșetoriei forțate (A1).

Vor fi apoi discutate diferite aspecte teoretice ale cerșetoriei și activităților infracționale (A2).

Prezentarea teoretică va fi urmată de o scurtă discuție pe marginea unui articol despre folosirea copiilor pentru activități ilegale (A3).

Teoria va fi subliniată de vizionarea câtorva minute dintr-un videoclip conceput pentru explicarea și conștientizarea fenomenului (A4).

A1 – Fișă de lucru individual

Obiectiv: înțelegerea fenomenului cerșetoriei și a realităților acestuia

Durată: aproximativ 20 de minute

Materiale: fișe *Fișă de lucru individual - Întâlnirea lui R*

Recomandare:

Asigurați-vă că toate întrebările au primit răspuns.

Atenție – activitatea are 2 părți, desfășurate în 2 timpi (A – fișa individuală și dezbateri și B – proiecția filmului și dezbateri)

Cum se desfășoară

A.

Distribuiți fiecărui elev câte un material. Rugați-i să citească textul de pe prima pagină a materialului și apoi să răspundă la întrebările din material. Spuneți-le de la început că vor trebui să-și împărtășească părerile cu întregul grup.

Dați-le 5 minute să răspundă la cele 3 întrebări. Asigurați-vă că toată lumea lucrează. După ce au trecut cele 5 minute, întrebați elevii dacă au nevoie de mai mult timp. Nu îi lăsați mai mult de 2 minute suplimentare.

La expirarea timpului, anunțați-i pe elevi că veți discuta fiecare întrebare în parte. Treceți prin întrebări, una câte una. Asigurați-vă că ați colectat toate punctele de vedere. Dacă este nevoie, întrebați-i direct.

Fișă de lucru individual: Întâlnirea lui R

Citiți următorul text și răspundeți la întrebări:

R mergea pe stradă liniștită. Se gândea la problemele ei de zi cu zi și la masa de prânz spre care se îndrepta. În fața ei se întinse dintr-o dată o mână: „Dați-mi și mie un bănuț, vă rog!” S-a uitat în direcția din care venea mâna. O femeie cu doi copii, îmbrăcați subțire pentru perioada asta a anului, stăteau pe trotuar și cerșeau. Erau murdari și slabi și se uitau rugător.

Primul gând al lui R a fost de milă, apoi repulsie și după aia s-a enervat. Fir-ar să fie! Femeia nu putea merge la muncă? Trebuia să-și bată joc de copii în halul ăla?

I-a aruncat un „Du-te la muncă să-ți hrănești copiii!” și a trecut dezgustată mai departe.

1. Ce ați fi făcut voi în locul lui R?

---

2. Ce tipuri de cerșetori ați întâlnit pe stradă până acum? Cui i-ați dat sau ați fi vrut să le dați ceva (voi sau apropiații vostri)? De ce?

---

3. Pe o scală de la 1 la 5 (unde 1 înseamnă deloc și 5 înseamnă foarte mult), cât de mult credeți că este de condamnat femeia cu cei doi copii care cerșesc pe stradă? De ce?

1

2

3

4

5

B.

După ce ați colectat răspunsurile de la toți elevii, proiectați următorul fragment video din *Film documentar campanie de prevenire a traficului de persoane în scopul exploatării prin cerșetorie* realizat de Departamentul Consular (recomandăm intervalul de minute 1.40 -5.50). Filmul integral este disponibil [aici](#), iar fragmentul recomandat poate fi accesat [aici](#).

Întrebați-i pe copiii ce părere au acum și spuneți-le că vor primi informații suplimentare despre acest fenomen, al cerșetoriei, imediat. Treceți la partea de teorie.

A2 - prezentare teoretică

Obiectiv: prezentarea cerșetoriei forțate și a activităților infracționale de tip furturi forțate

Durață: maxim 10 minute

Materiale: prezentare Power Point, laptop, videoproiector, conexiune la internet

Recomandări:

Proiectați prezentarea PowerPoint pe ecran și discutați fiecare slide/ filă în parte.

Opriți-vă asupra statisticilor prezentate pentru a vă asigura că toți elevii înțeleg graficele în mod corect. Arătați pe fiecare grafic elementele relevante pentru acesta, explicându-le.

Desfășurați lecția cu multă precauție – temele abordate aici pot fi total străine unora dintre copiii de la clasă, în timp ce altora le pot fi dureros de familiare. Nu adresați întrebări intime copiilor și nu insistați cu întrebări dacă îi vedeți tulburați.

Explicați încă de la început că temele discutate sunt delicate, complexe și că reprezintă realitatea de zi cu zi a unor copii reali, din țara noastră și din alte țări. Tocmai de aceea, așteptarea pe care o adresați clasei este **de a trata cu maturitate și respect acest subiect, pentru a proteja măcar în acest fel demnitatea victimelor.**

Păstrați-vă câteva minute la final pentru a primi întrebări din partea clasei.

Conținut teoretic

Cerșetoria forțată și furtul forțat

După cum am aflat în discuțiile anterioare, cea mai mare parte a persoanelor traficate sunt implicate în exploatare sexuală sau muncă forțată. O pondere mai mică, dar totuși semnificativă, o au persoanele forțate să cerșească.

Cum funcționează asta? Poate vă amintiți *roata Putere și Control*. Modalitățile de abordare descrise acolo nu se aplică doar exploatării sexuale sau muncii forțate, ci tuturor formelor de trafic. Fie prin intimidare, abuz (fizic, emoțional, economic sau sexual), fie prin izolare sau amenințate, victimele sunt obligate să bată străzile pentru a face rost de banii solicitați de traficanți, deseori fără mâncare sau apă și fără posibilitatea de a căuta adăpost, fiind urmăriți îndeaproape.

Persoanele care sunt constrânse să cerșească aparțin adesea unui grup de populație deosebit de vulnerabil, ceea ce îi determină pe alții să își dorească să îi ajute și să le doneze bani. Acesta este motivul pentru care victimele cerșetoriei forțate sunt adesea copii, vârstnici sau persoane cu dizabilități. În unele cazuri, s-a constatat că traficanții le provoacă răni vizibile victimelor sau îi obligă să se prefacă că au o vătămare, pentru a face victima să strângă cât mai mulți bani. Banii strânși nu rămân la victime, sunt luați de cei ce îi supraveghează, iar dacă aceștia nu sunt suficienți, este perfect posibil ca cerșetorii să nu primească mâncare sau să fie bătuți.

Cerșetoria este *a doua cea mai des întâlnită formă de exploatare când vine vorba de minori*.

Într-un document realizat împreună cu USAID în cadrul campaniei STOP Exploitation, Organizația Internațională pentru Migrație prezintă următoarele informații legate de cerșetorie (IOM, f.a):

- Copiii pot fi obligați să cerșească de către părinți, frați, tutori sau de către un terț, inclusiv bande infracționale, rude îndepărtate, vecini sau prieteni de familie.
- Există rapoarte despre copii care au fost răpiți de bande și obligați să cerșească. Uneori, copiii sunt obligați să se drogheze în așa fel încât să dezvolte o dependență, ceea ce duce implicit și la o dependență de bande. Cerșitul devine apoi un instrument pentru a-și hrăni dependența.
- Copiii obligați să cerșească au adesea vârsta de până în zece ani. Copiii mai mici primesc mai multă simpatie din partea trecătorilor și implicit mai mulți bani. Bebelușii și copiii mici sunt adesea „închiriați” de la părinții sau tutorii lor pentru a cerși ziua.
- Copiii forțați să cerșească muncesc ore întregi, suferă abuzuri fizice, mentale și verbale și prezintă un risc foarte mare de abuz sexual atât din partea persoanelor pe care le întâlnesc în timp ce cerșesc, cât și din partea celor care îi obligă să cerșească.
- Cerșetorii sunt obligați să cânte la instrumente și / sau să execute trucuri pentru a distra sau evoca simpatia trecătorilor. Victimele cerșetoriei forțate pot, de asemenea, primi cârje sau alte elemente de recuzită pentru a atrage mai multă atenție.
- La nivel global, se estimează că traficanții care forțează copiii cu dizabilități să cerșească pot câștiga până la 40.000 USD pe an în profituri ilegale prin banii donați acestor copii.

În mod evident, nu toate persoanele care cerșesc sunt victime ale traficului de persoane. Ce se poate spune cu siguranță, însă, este că atunci când în cerșetorie

este implicat un copil, ar trebui să ne dea tuturor de gândit. Folosirea copiilor în acest scop este ilegală în România, chiar dacă este vorba de proprii copii.

O altă formă de exploatare o constituie *forțarea victimei să ducă la îndeplinire acțiuni incriminate prin lege*. Victima poate fi obligată fure din buzunare sau din magazine, să vândă droguri, să utilizeze violență sau să comită alte fapte penale (spargeri de locuințe, de pildă).

Victimele infraționalității forțate sunt adesea dependente de abuzatorul lor. Poate fi vorba despre un copil forțat să fure de părinții sau tutorii săi, de cineva care datorează bani traficantilor, de persoane ale căror familii sunt supuse amenințărilor.

Una din cele mai mari provocări este să identifici victimele acestei forme de exploatare pentru că victimelor le este extraordinar de greu să ceară ajutor din cauza dependenței lor de abuzatori. De asemenea, victimele acestui tip de trafic pot fi adesea șantajate pentru a fi ținute sub control.

În Europa, cele mai multe victime ale cerșetoriei forțate sunt traficate din România sau Bulgaria în țări în care cerșitul este mai profitabil.

După cum este prezentat în raportul Agenției Împreună (2019), începând din 2015 până în prezent, în medie între 9 și 11% dintre victimele identificate ale traficului de persoane au fost obligate să cerșească sau să fure.

Tabel 4. Număr cazuri identificate per formă de exploatare în perioada 2015-2018

An/ Formă	Exploatare sexuală	Muncă forțată	Cerșetorie forțată	Tentativă	Alte situații	Furturi forțate
2015	498	180	69	66	56	11
2016	530	132	68	16	6	4
2017	454	79	35	48	3	43
2018	335	100	26	27	1	8

Tabel 5. Număr cazuri identificate implicând minori per formă de exploatare în perioada 2015-2018

An/ Formă	Exploatare sexuală	Muncă forțată	Cerșetorie forțată	Tentativă	Alte situații	Furturi forțate
2015	248	8	32	23	1	4
2016	304	8	28	10	2	1
2017	242	26	6	24	1	42
2018	177	9	7	15		3

Din perspectiva genului, se pare că atât femeile cât și bărbații (respectiv atât fetele, cât și băieții) sunt predispuși la această formă de exploatare, cu o ușoară preferință totuși către genul masculin. De exemplu, pentru anul 2018 (Ibidem), din cele 26 de persoane forțate să cerșească, 12 au fost femei/fete și 14 au fost bărbați/băieți. La fel se prezintă situația și în ceea ce privește împărțirea pe gen în cazul furturilor: din 8 persoane identificate, 3 au fost femei/fete și 5 bărbați/băieți.

A3 – Discuție pe marginea articolului “Copiii la furat”

Obiectiv: sublinierea ideii că forțarea minorilor să fure este o realitate

Durată: 5-10 minute

Materiale: articolul Copiii la furat disponibil în cadrul materialului de tip PPT dedicat acestei sesiuni

Recomandări:

Citiți-le copiilor articolul „Copiii la furat”⁸

După parcurgerea acestuia purtați o scurtă discuție cu ei .

Articol: Copiii la furat

M., o fetiță de 13 ani din România, a fost traficată în Marea Britanie în 2008.

S-au plătit 200 de euro pentru a se aranja călătoria fetei în acea țară.

Odată ajunsă în Marea Britanie, M. a fost plasată la o familie din Slough, care făcea parte din rețeaua infracțională care o adusese pe M. în Marea Britanie. Fata a fost exploatată în servitute domestică, trebuind să facă treburile gospodăriei și să aibă grijă de copii. A fost pusă să doarmă pe podea și a fost hrănită doar cu resturi.

În fiecare zi M. era dusă în Surrey și forțată să fure, să vândă ilegal reviste și să cerșească. După ce lucra 12 ore în fiecare zi, era luată de pe stradă, percheziționată și bătută de traficanți. Niciodată nu i s-a permis să-și păstreze vreun câștig. Deși a fost forțată să lucreze pe străzi pe tot parcursul lunilor de iarnă, nu a avut niciodată o haină pe care să o poarte sau ceva de mâncare sau băut.

⁸ Traducere din studiul de caz publicat în raportul Trafficking for forced criminal activities and begging in Europe (Anti-Slavery, 2014, p.25).

În urma unei acțiuni a Poliției britanice M. a fost repatriată în România și trecută în grija serviciilor sociale românești.

Cu ocazia operațiunii care a eliberat-o pe M, 180 de copii români au fost identificați ca fiind victime ale rețelei respective și folosiți pentru furturi din buzunare sau din magazine, vânzare de droguri sau cerșit.

Întrebări pentru discuție:

1. De ce credeți că sunt folosiți copii pentru activități ilegale (gen furat, vânzare de substanțe ilegale, etc)
  - a. **posibil răspuns: copiii sunt ușor de manipulat și nu primesc aceleași pedepse ca adulții; fiind minori, copiii sunt, în general eliberați sau trimiși în custodia Serviciilor Sociale; copiii pot trezi simpatie atunci când sunt prinși cu infracțiuni minore, iar unii oameni aleg să nu raporteze infracțiunea; copiii se pot pierde mai rapid în mulțime sau se pot strecura în spații la care adulții nu au acces**
2. Cum pot fi copiii manipulați să fure?
  - a. **posibil răspuns: roata puterii și controlului oferă răspunsuri în acest sens. Abuzul fizic poate să fie folosit, pentru că adulții sunt mult mai puternici decât copiii și îi pot domina fizic, însă abuzul emoțional este și mai ușor de folosit deoarece copiii depind emoțional de adulți.**
3. De unde credeți că sunt racolați copiii?
  - a. **posibil răspuns: la fel ca pe orice altă victimă a traficului, copiii sunt traficați de cunoscuți (în cea mai mare parte), sunt luați de pe stradă (copiii care au fugit de acasă și nu au alte opțiuni) sau pot fi racolați din centrele de plasament.**

A4 - video

Obiectiv: discutarea tipurilor de atitudini față de cerșetorie prezente în societatea românească; recomandările specialiștilor

Durată: 10 min

Materiale: fragment video din *Film documentar campanie de prevenire a traficului de persoane în scopul exploatării prin cerșetorie* realizat de Departamentul Consular (recomandăm intervalul de minute 8.46 – 13.10). Filmul integral este disponibil [aici](#), iar fragmentul recomandat poate fi accesat [aici](#).

Recomandări:

Proiectați fragmentul de film și după câteva secunde inițiați discuția cu elevii;
Discutați pe scurt cu elevii pentru a vă asigura că au înțeles mesajul filmulețului .

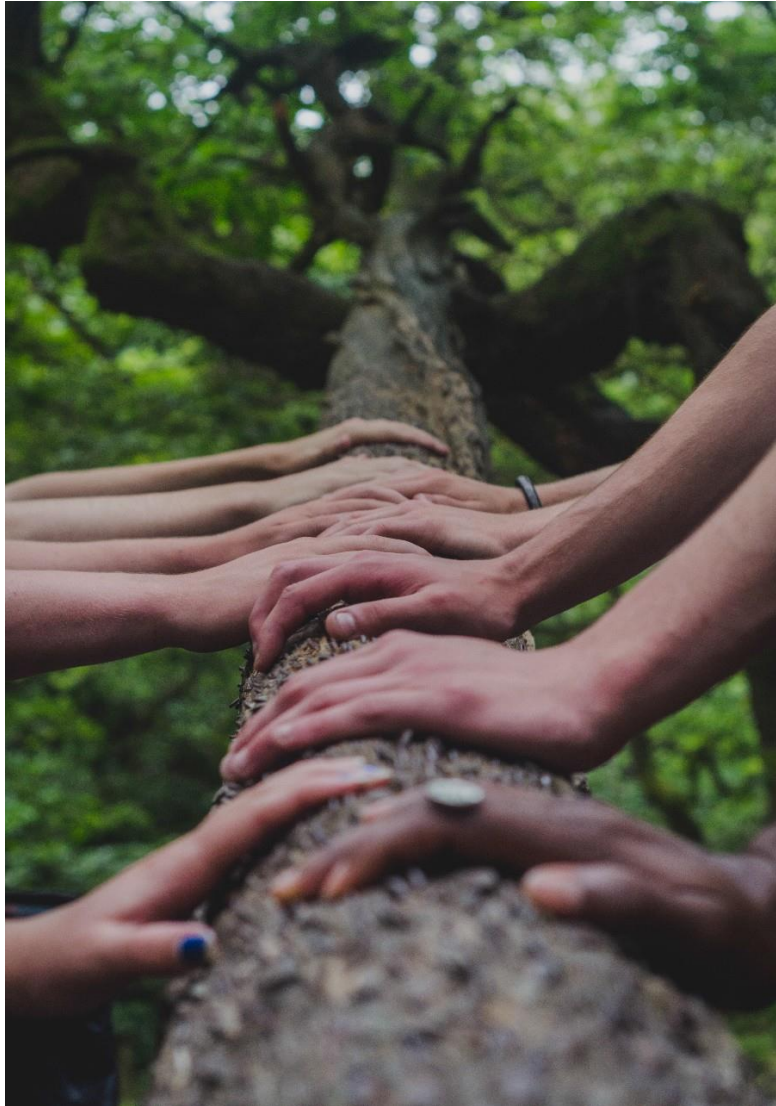
Posibile întrebări pentru ghidarea discuției:

Ce categorii de persoane credeți că pot ajunge victime ale cerșetoriei forțate?

Ce sfat i-ați da unei persoane care suspectați că este/ poate fi victimă?

Cu care dintre cele două atitudini opuse de mai sus v-ați întâlnit mai frecvent?

Care este răspunsul recomandat de specialiști?

SESIUNEA 7

Cum să ne protejăm în fața traficului de persoane

SESIUNEA 7

Cum să ne protejăm în fața traficului de persoane

Scop: însușirea de către elevi a unor măsuri de protecție de bază împotriva fenomenului traficului de ființe umane

Cuvinte cheie: protecție – protecție online și în viața reală

Metode și procedee: prezentare teoretică, exercițiu interactiv

Materiale didactice necesare: conexiune la Internet, laptop, videoproiector, prezentare Power Point, carioci, creioane colorate, coli de dimensiuni mari (tip flip-chart)

Durata: 45 de minute

Nivel de interactivitate: crescut

Desfășurarea lecției - Recomandări:

Lecția va debuta printr-o scurtă recapitulare a conceptelor fundamentale pentru înțelegerea fenomenului traficului de persoane (A1).

Veți continua apoi cu o prezentare teoretică despre măsurile de protecție împotriva traficului de persoane (prezentarea va conține și un scurt film) (A2).

Veți încheia lecția (și, implicit acest ciclu de sesiuni) printr-un exercițiu desfășurat în grup – posterul anti-trafic (A3).

A1 - Recapitulare

Obiectiv: reactualizarea principalelor noțiuni referitoare la traficul de persoane

Durață: 5 minute

Materiale: videoproiector, laptop, harta conceptuală

Recomandări: Încercați ca această recapitulare să fie cât mai interactivă.

Proiectați pe ecran harta conceptuală cu care ați lucrat și într-una din sesiunile trecute (sesiunea 3) și discutați cu clasa:

Posibile întrebări

- Ce înseamnă traficul de persoane?*
- Care sunt formele de trafic?*
- Cine sunt persoanele traficate?*
- Care sunt factorii de vulnerabilitate în fața traficului de persoane?*
- Cine sunt traficanții?*
- Ce măsuri de protecție își poate lua o persoană / o comunitate împotriva acestui fenomen?*

(prin această ultimă întrebare faceți trecerea către tema principală a sesiunii)

A2 - Măsuri de protecție împotriva traficului de persoane

Obiectiv: conștientizarea măsurilor care pot fi luate la nivel individual și la nivel comunitar pentru a preveni traficul de persoane

Durată: 15 minute

Materiale: videoproiector, laptop, conexiune internet, prezentarea Power Point

Recomandări:

Proiectați prezentarea PowerPoint pe ecran și discutați fiecare slide (filă) în parte.

Explicați încă de la început că temele discutate sunt delicate, complexe și că reprezintă realitatea de zi cu zi a unor copii reali, din țara noastră și din alte țări. Tocmai de aceea, așteptarea pe care o adresați clasei este **de a trata cu maturitate și respect acest subiect, pentru a proteja măcar în acest fel demnitatea victimelor.**

Păstrați-vă câteva minute la final pentru a primi întrebări din partea clasei.

Conform *Ghidului de educație pentru prevenirea traficului cu ființe umane* realizat de CPE, ***instituțiile guvernamentale și organizațiile societății civile*** oferă o gamă variată de *servicii* (în funcție de resursele existente) pentru reintegrarea victimelor traficului de persoane. Menționăm aici doar o parte din ele:

- Consiliere psihologică / psihiatrică pentru ameliorarea tulburărilor determinate de trauma de a fi traficat/ă.
- Asistență socială: asistență pentru procurarea actelor de identitate, asistență pentru reinserția școlară, consiliere și sprijin pentru conectarea

la sistemul asigurărilor medicale

- Asistență medicală de urgență – analize pentru bolile cu transmitere sexuală, test HIV, control ginecologic, dermato-veneric, stomatologic.
- Consiliere vocațională (sprijin pentru a urma un curs de calificare, mediere pentru găsirea unui
- Consilierea victimei și a familiei acesteia pentru reintegrarea în familie
- Ajutor material de urgență (hrană, îmbrăcăminte, altele), după caz;
- Ajutor în cazul în care persoana asistată nu are locuință
- Consiliere juridică etc.

Ce puteți face voi pentru a vă asigura că nu veți cădea victimă traficului de ființe umane?

Proiectați următorul clip, iar apoi discutați cu clasa: Nu te lăsa păcălită (realizat de MAI și ANITP)

<https://www.youtube.com/watch?v=hEFuM4pBXmM>

Posibile întrebări de ghidare a discuției:

Ce impresie v-a lăsat acest scurt film?

Ce recomandări i-ați face unei prietene care s-ar afla în pericol de a fi traficată?

În viața reală

- Fiți deschiși la informații și conștientizați existența acestui fenomen (este exact scopul acestor lecții)
- Fiți precauți și atenți atât în privința persoanelor pe care le frecvențați, cât și a locurilor în care mergeți.

- Încercați să treceți dincolo de aparențe și să gândiți pe termen lung (care vor fi consecințele acestei acțiuni?)
- Amintiți-vă că “nu tot ce zboară se mănâncă”, adică lucrurile nu sunt mereu așa cum par. De cele mai multe ori, dacă ceva sună prea bine pentru a fi adevărat (de pildă, mulți bani, câștigați rapid și aparent ușor sau un iubit “salvator”) înseamnă că așa e, acel lucru nu e adevărat.
- Dacă iubitul/ iubita vă cere să faceți lucruri care contravin drepturilor umane, demnității umane sau legilor, atunci cel mai bine ar fi să ieșiți din acea relație cât mai rapid cu putință.
- Nu vă înstrăinați actele de identitate – acestea trebuie să rămână mereu la voi.
- Nu faceți autostopul!
- Nu vă întâlniți de unii singuri cu persoane întâlnite pe Internet (anunțați totdeauna un adult și rugați-l să vă însoțească – chiar dacă stă la ceva distanță de voi)
- Atenție specială la propunerile de a lucra în străinătate (recomandări speciale pentru acest subiect găsiți mai jos).
- Pentru informații și sfaturi în vederea evitării unei situații de trafic de persoane, puteți apela HelpLine 0.800.800.678 (apel național gratuit) sau +4.021.313.3100 (apelabil și din străinătate). Atenție, aceste telefoane trebuie apelate cu seriozitate și nu pentru a face glume. O altă variantă pentru copii este Telefonul copilului 116 111 unde copiii pot sesiza orice încălcare a drepturilor copilului, inclusiv cazuri sau suspiciuni de trafic.
- Puteți să citiți mai multe informații despre fenomenul traficului de persoane accesând site-ul ANITP (Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane)

<http://anitp.mai.gov.ro>

- Pentru a identifica datele de contact ale cel mai apropiat Centru Regional ANITP (Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane) puteți accesa linkul <http://anitp.mai.gov.ro/centre-regionale/>
- Mai jos aveți și o listă de organizații non-guvernamentale care luptă împotriva traficului de persoane. Puteți să le contactați pentru a afla mai multe informații despre fenomen, pentru a solicita sprijinul pentru voi sau cineva cunoscut sau pentru a sprijini lupta împotriva traficului de persoane.

Organizație	Adresa internet
Centrul European pentru Educație și Cercetare Juridică	http://www.ecler.org/
Reaching Out Romania	http://www.reachingout.ro
Generația Tânără	http://www.generatietanara.ro
Asociația FREE	https://www.asociațiafree.org
Fundația Ușa deschisă	http://www.usadeschisa.ro
Asociația Pro Refugiu	https://prorefugiu.org/
eLiberare	www.eliberare.com

În Anexe veți găsi o listă mai amplă de organizații care au desfășurat de-a lungul timpului programe sau campanii pentru combaterea traficului de persoane.

Recomandări speciale în cazul locurilor de muncă (în străinătate sau în țară).

Atenție la:

- Contractul de muncă – acesta trebuie realizat în două exemplare legal. Nu semnați nimic ce nu înțelegeți sau care pare improvizat. În cazul contractelor redactate încheiate în limba de origine a țării de destinație, solicitați un contract în limba română sau o traducere autorizată a documentelor pe care urmează să le semnați.
- Nu dați nimănui actele voastre – contractele, asigurările, alte documente pot fi întocmite folosind copii.
- Solicitați adresa exactă a locului de muncă și numele exact al firmei la care veți lucra. Verificați pe Internet toate aceste detalii și, dacă puteți, chiar la Registrul Comerțului (pentru firmele din România).
- Oferiți toate detaliile pe care le aveți unor persoane apropiate și cereți-le să anunțe poliția dacă nu intrași în contact cu ele o anumită perioadă de timp.
- Atenție la viza cu care plecați – dacă plecați ca simplu turist sau la studii, nu veți avea dreptul să munciți (este necesară o viză de muncă). În acest caz, angajatorul vă poate șantaja (munciți ilegal).
- Verificați care e salariul mediu în țara care plecați - e un semnal de alarmă dacă aveți un salariu mai mare, mai ales dacă munca respectivă nu presupune un grad înalt de calificare. La fel, dacă plecați pe un salariu foarte mic, înseamnă că nu vă veți putea permite cheltuielile de întreținere și vă veți îndatora la angajator / intermediari.
- Nu acceptați să țineți secretă plecarea voastră (nu există niciun motiv legal pentru care cineva vă poate solicita așa ceva).

- Nu plecați pentru că un prieten are un văr care cunoaște pe cineva care vă va aștepta la aeroport... Plecați doar cu firme legale, verificate cu grijă înainte.
- Solicitați imediat ajutorul poliției sau al Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane dacă suspectați ceva în neregulă.

Sigur on-line

Ce trebuie reținut înainte de toate este că ***orice informație găsită pe internet trebuie tratată cu precauție.***

O persoană necunoscută se conectează cu mine pe una din rețelele de socializare pe care le folosesc. Stăm de vorbă și pare persoana absolut ideală! Nu avem prea mulți prieteni în comun, sau cei pe care îi avem în comun nu îi cunosc extrem de bine, dar, hei! ne știm, nu? Fiți atenți ce informații personale oferiți și la ce fel de întrebări răspundeți! Tratați cu suspiciune orice invitație prea bruscă în oraș și, mai ales, nu acceptați să plecați cu persoana din țară în „excursii”.

Am găsit un anunț la o slujbă grozavă, nu foarte dificilă dar plătită foarte bine și, nu este nevoie de experiență pentru că vei învăța la fața locului? Suna excelent. Dar este posibil ca în spatele anunțului să se ascundă un traficant (sau o rețea de traficanți) care face apel la disperarea și, de ce nu, la naivitatea oamenilor pentru a-și identifica următoarea victimă. În general, salariile nerealiste pentru un post la care un se cere experiență, informațiile despre existența unei „taxe de administrare”, lipsa informațiilor despre angajator și/sau recrutor, termeni foarte generali ce definesc postul, toate acestea ar trebui să dea de gândit.

Datorită digitalizării, este din ce în ce mai ușor să se găsească informații despre voi în mediul on-line, iar informațiile personale de o anumită factură pot deschide ușa traficantilor prin șantaj.

Prezentăm mai jos câteva dintre *recomandările* emise de Agenția Americană National Online Safety pentru către cei ce vor să fie în siguranță în mediul online (și nu numai):

1. Nu acceptați niciodată cererile de prieteni transmise de necunoscuți;
2. Nu împărtășiți niciodată informații personale cu oamenii pe care nu îi cunoașteți suficient de bine;
3. Nu postați on-line sau trimiteți poze sau filme stânjenitoare cu voi SAU cu ceilalți, indiferent cât de bine îi cunoașteți pe cei cu care împărtășiți fotografiile sau filmulețele;
4. NICIODATĂ nu trimiteți poze nud cu voi (nimănu!) ; ce ajunge online (sau e transmis prin intermediul internetului) rămâne acolo.
5. Creați-vă o reputație on-line pozitivă (fiți politicoși și drăguți, postați doar poze sau filme de care sunteți mândru sau mândră);
6. Limitați-vă timpul în care folosiți conturile de pe rețele sociale;
7. Blocați imediat persoanele care întreprind acțiuni de bullying on-line;
8. Raportați conținutul nepotrivit;
9. Folosiți doar aplicații pentru care aveți vârsta necesară;
10. Asigurați-vă că aveți parole stabilite pentru toate conturile voastre de pe rețelele sociale;
11. ÎNTOTDEAUNA vorbiți cu un adult în care aveți încredere dacă rețelele de socializare vă fac să vă simțiți inconfortabil.

Alte recomandări:

- Aveți grijă ca setările de securitate (*privacy*) să fie activate pe toate conturile de social media pe care le folosiți.

Ce puteți face voi dacă aveți un coleg/ colegă sau cunoștință care a fost victimă a traficului și care revine la școală/în comunitate?

- În primul, nu judecați: nu este alegerea nimănui să se afle într-un context atât de traumatizant! (nu există oameni buni sau oameni răi, oameni care merită ce li s-a întâmplat atunci când vine vorba despre a fi victimă a traficului de persoane)
- Treceți dincolo de aparențe și dincolo de bârfe: persoana din fața voastră merită să fie tratată cu respect! Reamintiți-vă: oricine poate fi victima traficului de persoane.
- Nu participați la acțiuni de tip bullying sau umilire a acelei persoane. Dimpotrivă, opuneți-vă acestor lucruri și semnalati-le unui adult!
- Nu solicitați informații (cum a fost, ce s-a întâmplat, etc.). Întrebările voastre, deși posibil bine intenționate, pot fi percepute ca intruzive/ agresive sau pot genera suferință.
- Dacă colegul /colega voastră vrea să vă povestească ceva, ascultați cu respect și păstrați confidențialitatea.
- Nu izolați persoana respectivă (izolarea sau blamarea victimei duce la re-victimizarea persoanei).

A3 - Exercițiu interactiv – “Posterul anti-trafic”

Obiectiv: implicarea activă a elevilor în transmiterea unui mesaj anti-trafic

Durată: 25 minute

Materiale: coli de mari dimensiuni (tip flip-chart), carioci și creioane colorate

Recomandări: Activitatea se va desfășura în 2 pași:

A. Crearea posterului – 15 minute

B. Prezentarea posterului în fața clasei 10 minute

A. Împărțiți elevii în grupuri de câte 5 și distribuiți fiecărui grup câte o coală de flip-chart și carioci/ creioane colorate. Explicați-le că vor avea 15 minute pentru a realiza împreună un poster prin care să atragă atenția asupra acestui fenomen. Posterul ar trebui să conțină un slogan/ un mesaj puternic și 2-3 recomandări adresate colegilor de aceeași vârstă (de ex., “fi atent cu cine vorbești pe net!”) și să țină cont de informațiile primite de-a lungul acestor lecții. Poate fi un poster care să atragă atenția asupra problematicii traficului de ființe umane în ansamblu sau poate fi un poster despre munca forțată sau despre traficul pe internet, etc.

Explicați că fiecare membru al echipei trebuie să participe cu idei, la desenat, la prezentare. În timpul exercițiului, plimbați-vă printre grupuri pentru a le oferi ajutor, pentru a-i încuraja să participe și pentru a vă asigura că respectă timpul.

B. Invitați fiecare grup în fața clasei pentru a-și prezenta posterul.

Asigurați-vă că fiecare prezentare este ascultată în liniște de către celelalte grupuri și că membrii echipei care prezintă vor fi în final aplaudați de către colegii lor.

BIBLIOGRAFIE

- Administration for Children and Families (f.a). OUT OF THE SHADOWS: Exposing the Myths of Human Trafficking accesat https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/otip/trafficking_infographic508.pdf
- Agenția Împreună (2019). *Trafficking of human beings in Romania: 497 registered victims and 130 convicted traffickers?* Accesat la <http://agentiainpreuna.ro/wip/wp-content/uploads/2019/10/Trafficking-of-human-beings-in-Romania.pdf>
- Aiken, M. (2019). *The Cyber Effect. Psihologia comportamentului uman în mediul online.* București: Editura Niculescu.
- Allen, C. (7 martie 2019). The Role of the Internet on Sex Trafficking. International Observatory of Human Rights accesat la https://observatoryihr.org/priority_posts/the-role-of-the-internet-on-sex-trafficking/
- Alternative sociale (10 martie 2013). Mituri privind traficul de persoane. Antitrafic. Accesat la <http://www.antitrafic.ro/materiale-informative/mituri-despre-traffic--a96.html>
- Ambasada S.U.A. în România (2019). *Raportul privind traficul de persoane.* Accesat la : <https://ro.usembassy.gov/ro/raportul-privind-trafficul-de-persoane-2019/>
- ANITP (2019a). *Caracteristicile victimelor traficului de persoane identificate în perioada ianuarie-iunie 2019* accesat la http://www.anitp.mai.gov.ro/ro/docs/Cercetare/Analize/analiza%20semestriala%202019_2.pdf
- ANITP (2019b). *Raportul național privind evoluția traficului de persoane în anul 2018* accesat la <http://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/Raport%20national%202018.pdf>
- Anti-Slavery (2014). Trafficking for forced criminal activities and begging in Europe accesat la http://www.antislavery.org/wp-content/uploads/2017/01/trafficking_for_forced_criminal_activities_and_begging_in_europe.pdf

- APPG (2018). Behind Closed Doors. Organised Sexual Exploitation in England and Wales. Accesat la <https://appgprostitution.uk/wp-content/uploads/2018/05/Behind-closed-doors-APPG-on-Prostitution.pdf>
- Asociația Pro Refugiu (2011). *Traficul de ființe umane – o realitate a zilelor noastre*. Accesat la <http://prorefugiu.org/wp-content/uploads/2011/07/Traficul-de-fiinte-umane-o-realitate-curenta.pdf>
- Captain, S. (4 noiembrie 2019). *This AI can spot signs of human trafficking in online sex ads*. Fast Company. <https://www.fastcompany.com/90424645/how-image-recognition-ai-is-busting-sex-traffickers>
- Eliberare (f.a). Manual de acțiune. Accesat la <https://www.18octombrie.ro/wp-content/uploads/2015/09/Manual-de-actiune-Kit.pdf>
- Equality Now (22 mai 2019). The Role of Technology on Facilitating and Addressing Sex Trafficking. Accesat la https://www.equalitynow.org/vienna_may2019
- Houser, K. (4 noiembrie 2019). Human Traffickers Are Selling Slaves on Instagram. *Futurism*. Accesat la <https://futurism.com/human-traffickers-selling-slaves-instagram>
- International Labour Office, Walk Free Foundation, & International Organization for Migration. (2017). *Global estimates of modern slavery: Forced labour and forced marriage*. Accesat la https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/publication/wcms_575479.pdf
- International Organization for Migration, USAID (f.a.). Human trafficking for forced begging. Accesat la https://www.iom.int/sites/default/files/our_work/DMM/MAD/07312017/ForcedBegging.pdf
- ITUC CSI IGB, Anti-Slavery, CCME (2011). *Întrebări frecvente: traficul de persoane în scopul exploatării prin muncă – abordarea cazurilor de exploatare de grup*, accesat la https://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/forced_labour_faq_ro.pdf
- ITUC CSI IGB, Anti-Slavery, CCME (2015). *The Role of Internet in Trafficking for Labour Exploitation*. Accesat la https://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/internet_and_labour_trafficking.pdf

National Online Safety (2019). 12 social media online tips for children with new devices.

Accesat la <https://2j39y52a62gm1afygb3g1xbu-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2019/12/12-Social-Media-Tips.pdf>

Ossola, A. (16 aprilie 2018). AI tool helps law enforcement find victims of human trafficking. *Futurism*. Accesat la <https://futurism.com/ai-tool-law-enforcement-stop-human-trafficking>

UNODC (2015). *Study on the Effects of New Information Technologies on the Abuse and Exploitation of Children*. Accesat la

https://www.unodc.org/documents/Cybercrime/Study_on_the_Effects.pdf

UNICEF (2016). *Child Trafficking. Teach Unicef. A Middle School Unit (Grades 6–8)*.

Accesat la

https://www.unicefusa.org/sites/default/files/6-8_Child_Trafficking_MS_2016.pdf

We Protect Global Alliance, (2018). *Global Threat assessment 2018. Working together to end the sexual exploitation of children online*. Accesat la

https://static1.squarespace.com/static/5630f48de4b00a75476ecf0a/t/5a83272c8165f5d2a348426d/1518544686414/6.4159_WeProtect+GA+report.pdf

Bibliografie Resurse vizuale (imagini)

*autorii fotografiilor sunt menționați în ordinea folosirii acestor fotografii. Resursele folosite nu încalcă legile privind copyright-ul

(<https://unsplash.com/license>)

Material PDF

- Eliott Reyna <https://unsplash.com/photos/axTm0ee3YP4> (Coperta)
- Inbal Marilli <https://unsplash.com/photos/lgUiUeQpLHw> (Sesiunea 1)
- Marco Bianchetti <https://unsplash.com/photos/HY5r718ee7U> (Sesiunea 2)
- Robin Worrall <https://unsplash.com/photos/FPt10LXK0cg> (Sesiunea 3)
- Sydney Sims <https://unsplash.com/photos/fZ2hMpHIRbI> (Sesiunea 4)
- Christian Erfurt <https://unsplash.com/photos/sxQz2VfoFBE> (Sesiunea 5)
- Kat J <https://unsplash.com/photos/NPmR0RblyhQ> (Sesiunea 6)
- Shane Rounce <https://unsplash.com/photos/DNkoNXQti3c> (Sesiunea 7)

Resurse în format Power Point

Sesiunea 1

- Slide-uri A1 – Mit sau adevăr*
  - † Jon Tyson <https://unsplash.com/photos/hhq1Lxtuwd8>
- Slide-uri conținut teoretic – Noțiuni generale despre traficul de persoane*
  - † Inbal Marilli <https://unsplash.com/photos/lgUiUeQpLHw>
  - † Adrian Swancar <https://unsplash.com/photos/K5dSAeM0ycc>
  - † Shttefan - <https://unsplash.com/photos/AYSorKGDm10>

Sesiunea 2

- Slide-uri conținut teoretic – Noțiuni specifice despre traficul de persoane*
  - † Marco Bianchetti <https://unsplash.com/photos/HY5r718ee7U>

- † Andrei Lazarev <https://unsplash.com/photos/SaR-gt6A4uA>
- † Linus Nilsson - <https://unsplash.com/photos/WfKndo8Vv7w>
- † James Lee - https://unsplash.com/photos/qSf_4bNsoWc

Sesiunea 3

- *Slide-uri conținut teoretic* – Traficul de persoane și mediul online
- † Robin Worrall <https://unsplash.com/photos/FPt10LXK0cg>
- † Christine Roy - <https://unsplash.com/photos/ir5MHI6rPg0>
- † Marvin Meyer - <https://unsplash.com/photos/SYTO3xs06fU>

Sesiunea 4

- *Slide-uri conținut teoretic*
- † Sydney Sims <https://unsplash.com/photos/fZ2hMpHlrbI>
- † Nahid Hatamiz <https://unsplash.com/photos/ad3u52vO0TI>
- † Kelly Sikkema <https://unsplash.com/photos/E8H76nY1v6Q>
- † Jake Davies <https://unsplash.com/photos/0C3JoxAJW0I>

Sesiunea 5

- *Slide-uri conținut teoretic*
- † Christian Erfurt <https://unsplash.com/photos/sxQz2VfoFBE>
- † Nathan Waters <https://unsplash.com/photos/j7q-Z9DV3zw>
- † Jeff Ackley <https://unsplash.com/photos/1hxgFZ68xZ4>
- † Jeshoots.com <https://unsplash.com/photos/ZMnefoI3k>
- † Zulmaury Saavedra <https://unsplash.com/photos/zh0J32MrJfA>

Sesiunea 6

- *Slide-uri conținut teoretic*
- † Kat J <https://unsplash.com/photos/NPmR0RblyhQ>
- † Annie Spratt https://unsplash.com/photos/M_fg3wnKP7M

Sesiunea 7

- *Slide-uri conținut teoretic*
  - † Shane Rounce <https://unsplash.com/photos/DNkoNXQt3c>
  - † Markus Spiske <https://unsplash.com/photos/466ENaLuhLY>
  - † Katie Moum <https://unsplash.com/photos/7XGtYefMXiQ>

Bibliografie Video (clipuri folosite pentru activitățile din kit – prezentate în ordinea utilizării lor în sesiuni)

Denumire film	Realizator film	Link youtube
Tools That Teach: What is Human Trafficking?	US Department of Homeland Security	https://www.youtube.com/watch?v=35uM5VMrZas
Human Trafficking: It Happens Here:	The Polaris project	https://www.youtube.com/watch?v=iqJ-zuVay08
Traficul de minori are fețe ascunse	Colegiul Național Matei Basarab București- ANITP proiect REACT	https://www.youtube.com/watch?v=BcI3PGAnICM
Speranțe la vânzare	Centrul Parteneriat pentru Egalitate	https://www.sperantelavanzare.ro/
A munci este un drept, a exploata munca este o infractiune:	ANITP	https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=y9NAKJCSTO4
Film documentar campanie de prevenire a traficului de persoane în scopul exploatării prin cerșetorie	ANITP	https://www.youtube.com/watch?v=RkHMhFdqAns
Nu te lăsa păcălită	ANITP	https://www.youtube.com/watch?v=hEFuM4pBXmM